

**INFORMACIJA O PREDLOGU MEMORANDUMA O RAZUMIJEVANJU IZMEĐU
MINISTARSTVA ODBRANE CRNE GORE I NATO ORGANIZACIJE ZA KOMUNIKACIJE
I INFORMACIJE (THE NATO COMMUNICATIONS AND INFORMATION
ORGANISATION-NCIO) KOJU PREDSTAVLJA NATO AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJE I
INFORMACIJE (THE NATO COMMUNICATION AND INFORMATION AGENCY-NCIA) U
VEZI SARADNJE U OBLASTI C4ISR AKTIVNOSTI I PREDLOGU TEHNIČKOG
SPORAZUMA IZMEĐU MINISTARSTVA ODBRANE CRNE GORE I NATO AGENCIJE ZA
INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE O PRUŽANJU USLUGA ZA PERIOD OD 1. JANUARA
2017. DO 31. DECEMBRA 2027. GODINE**

Jedna od obaveza, koje za Ministarstvo odbrane proizilaze iz članstva u NATO, je potpisivanje Memoranduma o razumijevanju sa NATO Organizacijom za komunikacije i informacije (NCIO), koju predstavlja NATO Agencija za komunikacije i informacije (NCIA), u vezi saradnje u oblasti C4ISR¹ aktivnosti, kao i Tehničkog sporazuma sa NATO Agencijom za komunikacije i informacije (NCIA) o pružanju usluga u oblasti komunikacija i informacija.

Cilj predmetnog Memoranduma jeste ostvarivanje dodatnog nivoa interoperabilnosti sa NATO, kroz korišćenje razvijenih proizvoda NATO Agencije za komunikacije i informacije (NCIA) u Crnoj Gori na nacionalnom nivou. Pored toga, ovim Memorandumom biće omogućeno da NCIA podrži tekući razvoj crnogorskog sistema C4ISR kako bi se postigao neophodan nivo usklađenosti sa NATO C4ISR sistemima. Takođe, potpisivanjem ovog Memoranduma biće ostvareno umrežavanje eksperata iz Crne Gore i NCIA, kao i poslovnih partnera, kako bi se obezbijedila uspješna implementacija C4ISR sposobnosti. Na taj način, Ministarstvo odbrane, kao većinski korisnik ovih usluga, doprinijeće usklađivanju nacionalnog sa NATO C4ISR sistemom.

Kako bi ovaj Memorandum bio implementiran u potpunosti, neophodno je i da Ministarstvo odbrane sa NCIA potpiše Tehnički sporazum o pružanju usluga za period od 1. januara 2017. do 31. decembra 2027. godine. Ovaj Tehnički sporazum određuje opšte uslove i procedure za pružanje usluga u oblasti Sistema za komunikacije i informacije (Communications and Information Systems- CIS) od strane NCIA Crnoj Gori.

Cilj ovog Tehničkog sporazuma je da, po potrebi, unaprijedi saradnju između kapaciteta CIS podrške Ministarstva odbrane i NCIA, u cilju poboljšanja interoperabilnosti, koherentnosti i kohezije CIS aktivnosti širom Alijanse.

Na sjednici Komisije Vlade Crne Gore za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku, održanoj 28. novembra o/g, nije prihvaćen Memorandum o razumijevanju između Ministarstva odbrane Crne Gore i NATO Organizacije za komunikacije i informacije (NCIO) u vezi saradnje u oblasti komunikacija i informacija (C4ISR) i Tehnički sporazum između Ministarstva odbrane Crne Gore i NATO Agencije za komunikacije i informacije (NCIA) o pružanju usluga u oblasti komunikacija i informacija za period od 1. januara 2017. do 31. decembra. Kao razlog, navedeno je da treba precizirati sa NCIA da li je problematično da u nazivu Tehničkog sporazuma stoji period "...od 1. januara 2017. godine", što bi značilo retroaktivnu primjenu odredbi ovog Sporazuma.

¹ C4ISR- Aktivnosti u oblasti komandovanja, kontrole, komunikacija, kompjutera, obavještajnog rada, nadzora i izviđanja

Nakon takvog stava Komisije, obratili smo se NCIA upitom da li postoji mogućnost da naziv Tehničkog sporazuma bude "Tehnički sporazum o pružanju usluga za period do 31. decembra 2027. godine" (bez dijela "od 1. januara 2017. godine") ili da dobijemo formalnu potvrdu da će se odbredbe predmetnog Sporazuma primjenjivati od dana potpisivanja, odnosno od dana stupanja na snagu.

Predstavnici NCIA su odgovorili da smatraju da makar ***formalno retroaktivno primjenjivanje odredbi ovog Sporazuma ne bi prouzrokovalo nikakve posljedice ni za jednu stranu, zbog čega su saglasni da naziv ostane kao što jeste.***

Dalje, predstavnici NCIA su se pozvali na **član 28 Bečke konvencije o ugovornom pravu**, koji je i naša država prihvatila, a kojim se navodi da nije moguće retroaktivno primjenjivati sporazume, osim ako se ugovorne strane ne dogovore drugačije.

(član 28 „Osim ako drukčija namjera ne proizilazi iz ugovora ili nije na drugi način utvrđena, odredbe ugovora ne vezuju jednu članicu u pogledu akta ili činjenice koji su prethodili datumu stupanja na snagu ovog ugovora u odnosu na tu članicu ili situaciju koja je prestala da postoji tog datuma.”)

Dodatno tome, navode da ovaj dokument ne podrazumijeva nikakvu finansijsku obavezu, već da predstavlja tipski sporazum NATO, a da su sve finansijske obaveze definisane posebnim sporazumima, za šta smo dobili i formalnu potvrdu od strane NATO (dopis u priložu).

Konačno, jedna od odredbi ovog Tehničkog sporazuma jasno precizira da **"... Ovaj TS stupa na snagu od datuma posljednjeg potpisivanja Strana i ostaje na snazi do 31. decembra 2027. godine..."**

Oba dokumenta (Memorandum o razumijevanju i Tehnički sporazum) predstavljaju krovne dokumente kojima su definisani opšti uslovi u okviru saradnje u C4ISR oblasti, odnosno pružanju CIS usluga. Samim tim, isti ne iziskuju nikakvo finansijsko opterećenje, već će poslužiti kao osnov za izradu posebnih dokumenata u slučaju uspostavljanja dodatne saradnje.

Na osnovu navedenog, Ministarstvo odbrane predlaže Vladi Crne Gore da donese sljedeće

ZAKLJUČKE:

1. Vlada je usvojila Informaciju o Predlogu memoranduma o razumijevanju između Ministarstva odbrane Crne Gore i NATO Organizacije za komunikacije i informacije (The NATO Communications and Information Organisation- NCIO) koju predstavlja NATO Agencija za komunikacije i informacije (The NATO Communication and Information Agency- NCIA) u vezi saradnje u oblasti C4ISR aktivnosti i Predlogu tehničkog sporazuma između Ministarstva odbrane Crne Gore i NATO Agencije za komunikacije i informacije (NCIA) o pružanju usluga za period od 1. januara 2017. do 31. decembra 2027. godine.

2. Vlada je prihvatila Memorandum o razumijevanju između Ministarstva odbrane Crne Gore i NATO Organizacije za komunikacije i informacije (The NATO Communications and Information Organisation- NCIO) koju predstavlja NATO Agencija za komunikacije i informacije (The NATO Communication and Information Agency- NCIA) u vezi saradnje u oblasti C4ISR aktivnosti i Tehnički sporazum između Ministarstva odbrane Crne Gore i

NATO Agencije za komunikacije i informacije (NCIA) o pružanju usluga za period od 1. januara 2017. do 31. decembra 2027. godine.

3. Ovlašćuje se vojni predstavnik Crne Gore pri NATO i EU, brigadni general Rajko Pešić, da potpiše Memorandum o razumijevanju između Ministarstva odbrane Crne Gore i NATO Organizacije za komunikacije i informacije (NCIO) koju predstavlja NATO Agencija za komunikacije i informacije (NCIA) u vezi saradnje u oblasti C4ISR aktivnosti i Tehnički sporazum između Ministarstva odbrane Crne Gore i NATO Agencije za komunikacije i informacije (NCIA) o pružanju usluga za period od 1. januara 2017. do 31. decembra 2027. godine.

MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU (MoR)

IZMEĐU

MINISTARSTVA ODBRANE

CRNE GORE

I

NATO ORGANIZACIJE ZA KOMUNIKACIJE I INFORMACIJE
(THE NATO COMMUNICATIONS AND INFORMATION
ORGANISATION – NCIO)

KOJU PREDSTAVLJA

NATO AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJE I INFORMACIJE
(THE NATO COMMUNICATIONS AND INFORMATION AGENCY
- NCI Agency)

U VEZI

SARADNJE U OBLASTI C4ISR AKTIVNOSTI

SADRŽAJ

	Strana
Uvod	
Član 1 Definicije i akronimi	4
Član 2 Cilj i obim	4
Član 3 Opšta područja saradnje	5
Član 4 Posebna područja saradnje	5
Član 5 Upravljanje	6
Član 6 Finansijske odredbe	7
Član 7 Ugovorne odredbe	8
Član 8 Odgovornosti i potraživanja	8
Član 9 Prava intelektualne svojine	9
Član 10 Prodaja i prenos Trećoj strani	10
Član 11 Tajnost	11
Član 12 Poreska i carinska izuzeća	11
Član 13 Posjete ustanovama	11
Član 14 Rješavanje neslaganja	12
Član 15 Opšte odredbe	12
Član 16 Potpisivanje	12
Dodatak A: Višegodišnji program rada	14
Dodatak B: Proces primjene Tehničkog sporazuma/Narudžbe	15
Dodatak C: Šablon Tehničkog sporazuma	16

Uvod

Vlada Crne Gore koju predstavlja Ministarstvo odbrane Crne Gore i NATO Organizacija za komunikacije i informacije (NCIO) koju predstavlja NATO Agencija za komunikacije i informacije (NCI Agencija), u daljem tekstu „Strane“,

Uzimajući u obzir osnivanje NCIO i njenih sastavnih elemenata od strane Sjevernoatlantskog savjeta (North Atlantic Council – NAC) u C-M(2012)0049-AS1 i njenih ovlašćenja u oblasti konsultacija, komandovanja, kontrole, komunikacija, obavještajnog rada, nadzora i izviđanja (C4ISR);

Uzimajući u obzir iskustvo Ministarstva odbrane Crne Gore vezano za C4ISR aktivnosti;

Uzimajući u obzir da i NCI Agencija i Ministarstvo odbrane Crne Gore smatraju poželjnom saradnju vezanu za C4ISR aktivnosti i omogućavaju bolju interoperabilnost između Crne Gore i NATO;

Ministarstvo odbrane Crne Gore i NCI Agencija dogovorili su se da uspostave krovni Memorandum o razumijevanju (MoR) koji opisuje oblasti saradnje vezane za C4ISR aktivnosti, uključujući Višegodišnji program rada u Dodatku A i da kasnije zaključe Tehničke sporazume (TS) između Strana prema obrascu u Dodatku C.

Član 1 Definicije i akronimi

Sljedeće definicije i akronimi se primjenjuju u ovom MoR:

Informacija iz drugog plana	Informacija koja nije napravljena u okviru ovog MoR
Izvođač radova	Subjekt kojem Strana dodjeljuje ugovor u okviru ovog MoR
Informacija iz prvog plana	Informacija koja je napravljena u okviru ovog MoR
Informacija	Informacija, bez obzira na formu ili oblik, koja uključuje, ali nije ograničena na informaciju naučne, tehničke, poslovne ili finansijske prirode, a takođe uključuje fotografije, izvještaje, priručnike, podatke o prijetnjama, eksperimentalne podatke, podatke o testiranju, nacрте, specifikacije, procese, tehnike, pronalaskе, crteže, tehničke rukopise, zvučne zapise, slikovne prikaze i ostale grafičke prikaze bilo da su na magnetnoj traci, u kompjuterskom softveru ili bilo kojoj formi bez obzira da li podliježu autorskim pravima, patentima ili kakvoj drugoj zaštiti
PIS	Prava intelektualne svojine
MoR	Memorandum o razumijevanju
NAC	North Atlantic Council – Sjevernoatlantski savjet
NATO	North Atlantic Treaty Organisation – Sjevernoatlantski savez
U NATO svrhe/svrhe odbrane	Koristi se u svim djelovima svijeta od strane NATO ili za vojske Strana
NCI Agencija	NATO Agencija za komunikacije i informacije
NCIO	NATO Organizacija za komunikacije i informacije
Program/ programske svrhe	Svaka aktivnost koja je u skladu sa svrhama i ciljevima kako je to navedeno u članu 2 (Cilj i obim)
TS	Tehnički sporazum
N	Narudžba
Treća strana	Svako lice, izvođač radova, agencija, vlada ili osoba koja nije osoblje jedne Strane i koja nije strana u ovom MoR

Član 2 Cilj i obim

2.1. Da bi se olakšala povećana interoperabilnost, Strane su se dogovorile da osnaže saradnju:

- Korišćenjem razvijenih proizvoda NCI Agencije u nacionalnom odbrambenom sistemu Crne Gore, u cilju ostvarivanja bliske interoperabilnosti sa NATO.
- Omogućavanjem NCI Agenciji da podrži tekući razvoj crnogorskog sistema C4ISR kako bi se postigao neophodni nivo interoperabilnosti sa NATO sistemima.
- Otvaranjem foruma za razmjenu relevantnih tehničkih informacija između Ministarstva odbrane Crne Gore i NCI Agencije.
- Podsticanjem uloge NCI Agencije kao strateškog partnera Crne Gore kroz omogućavanje uvida u crnogorske operativne i funkcionalne potrebe, kao i osnovnih nadležnosti NCI Agencije.

- Prepoznavanjem uloge NATO/multinacionalnih projekata u razvoju nacionalnih C4ISR sposobnosti kroz zajedničke aktivnosti u tom kontekstu.
 - Umrežavanjem eksperata iz Crne Gore i NCI Agencije i poslovnih partnera kako bi se obezbijedila uspješna implementacija željenih C4ISR sposobnosti.
- 2.2. Obim saradnje uključuje razvoj, implementaciju, testiranje, evaluaciju i potvrđivanje tehničkih i arhitektonskih aspekata standarda, tehnologija, sistema i sposobnosti.
- 2.3. Projekti konkretne saradnje su detaljno opisani u posebnim TS, prema šablonu u Dodatku C. Za godišnje programe rada u TS (član 4.3) ili za složenije i/ili dugoročnije projekte, različite aktivnosti u okviru ovih TS ili jednog projekta mogu se dalje definisati pojedinačnim narudžbama u odgovarajućem TS.

Član 3 Opšta područja saradnje

- 3.1. Uvažavajući specifične mandate koji su im dati, Strane su se dogovorile da zajednička saradnja može uključiti, ali neće biti ograničena na saradnju koju karakteriše sljedeće:
- 3.1.1. Saradnja obuhvata čitav ciklus C4ISR, što predstavlja planiranje, istraživanje, koncepte, kao i tehničko eksperimentisanje i razvoj, prikupljanje zahtjeva i analizu alternativa, specifikacije, tendersku proceduru, nabavku, instaliranje i primjenu, korišćenje i rad.
 - 3.1.2. Sam C4ISR može pokrivati komandu, kontrolu, komunikacije, informacioni sistem i kapacitete koje pruža mreža, uključujući upotrebu ovih i srodnih tehnologija, metodologija i procedura, koje se takođe koriste za specifične operativne domene kao što je obavještajni rad, nadzor i izviđanje.
 - 3.1.3. Saradnja može pokrivati ostale srodne oblasti neophodne za vršenje dogovorenih zadataka u okviru nacionalnih i savezničkih politika uključujući npr. obezbjeđivanje informacija i sajber odbranu, obuku i vježbe, razmjenu znanja, eksperimentisanje i demonstracije, integrisanje borbene laboratorije i podršku pri nabavci.

Član 4 Posebna područja saradnje

- 4.1. Uzimajući u obzir područje saradnje iz Člana 3, Strane su se dogovorile da usmjere svoje napore na sljedeća specifična područja:
- Testiranje, procjena i instalacija sistema;
 - Upotreba NATO softvera;
 - Podrška pri obuci i vježbi;
 - Opšta podrška koja može pokrivati npr. studije, definisanje projekta, tehničku podršku na i van terena; i
 - Nabavka hardvera i softvera koja se odnosi na aktivnosti iz člana 4.1.
- (Odredbe ovo člana treba da budu potvrđene/prilagođene pojedinačnim nacionalnim potrebama/ciljevima/sposobnostima).

- 4.2. Početni, ali ne i konačni spisak posebnih oblasti saradnje je prepoznat kao Višegodišnji program rada (Dodatak A ovog MoR).
- 4.3. Početkom svake godine, Strane se mogu dogovoriti o TS za godišnji program rada za narednu godinu. On bi trebalo da sadrži sljedeće aktivnosti:
 - 4.3.1. Inicijalni sastanak između Ministarstva odbrane Crne Gore i NCI Agencije u cilju definisanja budućeg djelokruga rada za narednu kalendarsku godinu; ovo bi pomoglo NCI Agenciji da odredi prioritete u skladu sa trenutnim kapacitetima i da predvidi nedostatke.
 - 4.3.2. Sukcesivne sastanke za koordinaciju kako bi se razmatrao Višegodišnji program rada i nivo usklađenosti novih TS/N. Ovi sastanci za koordinaciju bi trebalo da se održavaju po potrebi, ali najmanje jednom godišnje.
 - 4.3.3. Aktivnosti, organizovane u okviru MoR i TS za godišnji program rada, neophodne za prikupljanje zahtjeva ili demonstracije sposobnosti u definisanju određenih narudžbi u okviru TS za godišnji program rada ili nove TS u okviru MoR.
 - 4.3.4. Tehničke i pravne analize i savjete koji uključuju definisanje oslobađajućih uslova za pojedinačne NATO proizvode koji će biti dio narednih projekata.
- 4.4. Dodatne oblasti saradnje se mogu prepoznati i dogovoriti u podređenim TS/N.
- 4.5. Aktivnosti vezane za TS/N vršiče se u skladu sa procedurom iz Dodatka B.

Član 5 Upravljanje

- 5.1. Aktivnosti vezane za ovaj MoR u ime Strana usmjeravaju i sprovode upravne strukture koje čine viši predstavnici (VP). Koordinator (K) i vođe projekta (VoP) imenuju Strane. Viši predstavnici nadgledaju i olakšavaju primjenu MoR i imaju nadležnost nad koordinatorima i vođama projekta. Vođe projekta imaju primarnu odgovornost za efikasno sprovođenje, efikasno upravljanje i usmjeravanje aktivnosti u okviru ovog MoR. Vođe projekta imaju primarnu odgovornost za efikasno sprovođenje i upravljanje odgovarajućim TS.
- 5.2. Viši predstavnici će se sastajati onoliko često koliko se ocijeni kao neophodno, ali ipak, najmanje, jednom godišnje u Belgiji/Holandiji ili Crnoj Gori naizmjenično, ili kako se drugačije dogovore Strane. Strana domaćin će biti predsjedavajući i, o svom trošku, obezbjeđuje sekretarske usluge. Svaka Strana snosi troškove učešća svojih predstavnika. Odluke viših predstavnika se donose jednoglasno. U slučaju da viši predstavnici ne budu u mogućnosti da pravovremeno donesu odluku o nekom pitanju, uputiće to pitanje višim instancama na rješavanje. U međuvremenu, koordinatori će vršiti aktivnosti iz ovog MoR bez prekida dok se pitanje ne riješi.
- 5.3. Viši predstavnici odgovorni su za:
 - 5.3.1. Pregled izvršenih aktivnosti u sklopu ovog MoR što uključuje, ali se ne ograničava na:
 - 5.3.1.1. Progres u ispunjavanju zahtjeva kako je to navedeno u ovom MoR.
 - 5.3.1.2. Tehnički progres TS/N.
 - 5.3.1.3. Finansijski status TS/N.

- 5.3.2. Predlaganje izmjena i dopuna ovog MoR Stranama radi odobrenja u skladu sa članom 15 (Opšte odredbe).
- 5.3.3. Praćenje ovlaštene prodaje i transfera Treće strane u skladu sa članom 10 (Prodaja i prenos Trećoj strani).
- 5.3.4. Razmatranje izvještaja o statusu dostavljenih od strane koordinatora.
- 5.3.5. Rješavanje problema koji iznose koordinatori.
- 5.4. Svaka strana imenuje svoje koordinatore (K) kako bi osigurala primjenu ovog MoR i kako bi podržala sve aktivnosti realizovane u okviru ovog Memoranduma.
 - 5.4.1. U okviru člana 2 (Cilj i obim), člana 3 (Opšta područja saradnje) i člana 4 (Posebna područja saradnje), koordinatori će dalje predložiti višim predstavnicima posebna područja saradnje i obezbijediti, u mjeri u kojoj je to moguće, dostupnost potrebnih resursa.
 - 5.4.2. Koordinatori će redovno izvještavati više predstavnike o tekućim aktivnostima kako bi se uspostavila česta, pravovremena i efikasna komunikacija među njima.
 - 5.4.3. Koordinatori će zajedno sačiniti TS/N koje će viši predstavnici odobriti.
- 5.5. Svaka Strana imenuje vođu projekta koji će biti odgovoran za efikasno sprovođenje TS/N u okviru MoR. Vođe projekta će redovno izvještavati koordinatore.

Član 6 Finansijske odredbe

- 6.1. U zavisnosti od raspoloživosti sredstava, svaka Strana snosi sve troškove za obavljanje svojih aktivnosti u skladu sa ovim MoR.
- 6.2. Ako, međutim, jedna Strana (Strana molilac) traži pomoć od druge Strane (Strana davalac), Strana davalac će obavijestiti Stranu molioca o sredstvima koje zahtijeva i iznosu ugovorne obaveze. Detalji, koji uključuju i administrativne troškove, po potrebi, će biti navedeni u svakom TS/N.
- 6.3. Strana molilac će u potpunosti finansirati sve projekte koje je tražila od Strane davaoca.
- 6.4. U skladu sa Regulatornim okvirom za finansiranje potrošača NATO Agencije za komunikacije i informacije (PO(2015)0394), mogu postojati dvije vrste TS/N, za povraćaj troškova i oni sa fiksnim cijenama definisanim od strane firme:
 - 6.4.1. Tehnički sporazumi/narudžbe za povraćaj troškova sadrže procijenjene troškove koji će nastati (npr. nabavke, putovanja, konsultacije), procijenjeni rad u određenom vremenskom roku i opšte obaveze koje treba da izvrše zaposleni u NCI Agenciji.
 - 6.4.2. Tehnički sporazumi/narudžbe sa fiksnim cijenama definisanim od strane firme sadrže detaljan opis predmeta ili usluga koje treba dostaviti do određenog datuma.
- 6.5. U svakom TS/N, Strane će se dogovoriti o određenom fakturisanju, uzimajući u obzir zahtjeve NCI Agencije za finansiranjem korisnika raspoloživim gotovinskim protokom. U zavisnosti od vrste (povraćaj troškova/fiksna cijena firme) i/ili značaja TS/N, NCI Agencija može izdati fakture u kojima traži avans u punom iznosu ili dijelu iznosa TS/N.

- 6.6. Adresa za upućivanje fakture odgovarajućoj Strani moliocu biće naznačena u datom TS/N.
- 6.7. Strana molilac će prenijeti iznos na osnovu fakture Strane davaoca u roku od mjesec dana od dana fakturisanja. Administrativni troškovi, ako postoje, biće zasebno prikazani na fakturi i dati na plaćanje nakon potpisivanja TS/N, u skladu sa uslovima iz članova 6.5 i 6.6.
- 6.8. Sva plaćanja Stranama se vrše preko bankovnih računa navedenih u fakturi.
- 6.9. TS sadrži informacije navedene u članovima 6.6, 6.7, 6.8, kako je precizirano u obrascu za narudžbe (Dodatak C ovog MoR).
- 6.10. Finansijska evidencija NCI Agencije podliježe reviziji Međunarodnog revizorskog odbora. Ova evidencija će biti dostupna crnogorskoj revizorskoj instituciji, ako to bude zatraženo.

Član 7 Ugovorne odredbe

- 7.1. Ako jedna od Strana utvrdi da je potpisivanje ugovora neophodno radi ispunjavanja obaveza definisanih u MoR ili TS/N, ta Strana će sklopiti ugovor u skladu sa odgovarajućim NATO/nacionalnim zakonima, propisima i procedurama.
- 7.2. Ako jedna Strana individualno sklapa ugovor sa trećom stranom (koja nije ugovorna u okviru MoR i TS/N), kako bi izvršila zadatak u okviru MoR ili TS/N, ona će biti isključivo odgovorna za svoje ugovaranje, dok druga Strana ne podliježe nikakvoj odgovornosti koja proizilazi iz takvih ugovora bez njene prethodne pismene saglasnosti.
- 7.3. Ukoliko Strane utvrde da je neophodno u okviru MoR ili TS/N, da jedna Strana sklopi ugovor u ime druge Strane, Strana će sklopiti ugovor u skladu sa odgovarajućim NATO/nacionalnim zakonima, propisima i procedurama. Za sve ugovorne aktivnosti koje se vrše po ovom članu, koordinatorima će se, na zahtjev, dostaviti kopija svih izjava o radu prije potraživanja.
- 7.4. Tokom procesa ugovaranja, službenik za ugovaranje svake Strane izvijestiti će potencijalne izvođače radova o njihovim obavezama kako bi odmah obavijestili službenika za ugovaranje da li su vezani licencom, ugovorom ili aranžmanom koji bi ograničavao slobodu te Strane da otkrije povjerljivu informaciju ili dozvoli njenu upotrebu.

Član 8 Odgovornosti i potraživanja

- 8.1. Sve rizike pružanja usluga i/ili podrške od strane NCI Agencija prema ovom MoR, snosi Crna Gora. Troškovi koji proističu iz pravnih obaveza koje preuzima NATO/NCI Agencija u pružanju usluga i/ili podrške u okviru ovog MoR snosi Crna Gora.

- 8.2. Potraživanja koja proizilaze ili su povezana sa bilo kojim ugovorom u skladu sa članom 7 (Ugovorne odredbe) rješavaju se u skladu sa odredbama ugovora.

Član 9 Prava intelektualne svojine

- 9.1. Obje Strane smatraju da uspješna saradnja zavisi od potpune i brze razmjene informacija neophodnih za sprovođenje ovog MoR. Priroda i količina informacija koje treba pribaviti mora biti u skladu sa ciljevima navedenim u članu 2 (Cilj i obim). Osim ako nije navedeno drugačije, primjenjuju se sljedeće odredbe u pogledu prava intelektualne svojine:
- 9.2. NATO ili Vladin program informacija iz prvog plana
- 9.2.1. Objavljivanje: program informacija iz prvog plana koji je generisao vojni ili civilni kadar jedne Strane objavljuje se bez nadoknade Stranama.
- 9.2.2. Korišćenje: svaka Strana može koristiti sve NATO ili Vladine programe informacija iz prvog plana u NATO/odbrambene svrhe bez nadoknade. Strana koja pravi Vladin program informacija iz prvog plana takođe zadržava svoja prava korišćenja. Svaka prodaja ili prenos Trećoj strani podliježe odredbama člana 10 (Prodaja i prenos Trećoj strani).
- 9.3. NATO ili Vladin program informacija iz drugog plana
- 9.3.1. Objavljivanje: svaka Strana, na zahtjev, objavljuje drugim Stranama relevantne NATO/Vladine programe informacija iz drugog plana koji su napravljeni od strane vojnog ili civilnog kadra, pod uslovom da:
- 9.3.1.1. Je takav program informacija iz drugog plana neophodan ili koristan za program, pri čemu Strana koja posjeduje informacije definiše da li su one „neohodne“ ili „korisne za“ program;
- 9.3.1.2. Je moguće da takav program informacija iz drugog plana bude dostupan bez nametanja odgovornosti za nosioce prava vlasništva; i
- 9.3.1.3. Da je objavljivanje u skladu sa nacionalnim/NATO politikama o objavljivanju i propisima ugovorne Strane.
- 9.3.2. Korišćenje: NATO/Vladin program informacija iz drugog plana koji jedna Strana otkriva drugoj, može druga Strana koristiti bez naknade samo u programske svrhe; međutim, Strana koja dostavlja informacije zadržava sva prava u vezi sa takvim programom informacija iz drugog plana.
- 9.4. Program informacija iz prvog plana Izvođača radova
- 9.4.1. Objavljivanje: program informacija iz prvog plana koji su generisali i isporučili Izvođači radova objavljuje se bez nadoknade Stranama.
- 9.4.2. Korišćenje: svaka Strana može koristiti bez nadoknade sve programe informacija iz prvog plana koje je napravio i dostavio Izvođač radova druge Strane u odbrambene svrhe. Strana čiji Izvođači radova prave i dostavljaju program informacija iz prvog plana takođe zadržavaju prava korišćenja u skladu sa važećim ugovorom (ugovorime). Svaka prodaja ili prenos Trećoj strani programa informacija iz prvog plana Izvođača radova podliježe odredbama člana 10 (Prodaja i prenos Trećoj strani).
- 9.5. Program informacija iz drugog plana Izviđača radova

- 9.5.1. Objavljivanje: svaki program informacija iz drugog plana (uključujući informacije koje podliježu vlasničkim pravima) koji naprave i dostave Izvođači radova je dostupan drugoj Strani pod uslovom da:
 - 9.5.1.1. Je takav program informacija iz drugog plana neophodan ili koristan za Program, pri čemu Strana koja posjeduje informacije definiše da li su one „neohodne“ ili „korisne za“ Programu.
 - 9.5.1.2. Je moguće da takav program informacija iz drugog plana bude dostupan bez nametanja odgovornosti za nosioce prava vlasništva; i
 - 9.5.1.3. Da je objavljivanje u skladu sa nacionalnim/NATO politikama o objavljivanju i propisima ugovorne Strane.
- 9.5.2. Korišćenje: program informacija iz drugog plana koji je dostavio Izvođač radova jedne Strane i otkrio drugoj Strani, može koristiti bez naknade druga Strana samo u programske svrhe, i može biti predmet daljih ograničenja od strane nosilaca vlasničkih prava; međutim, Strana koja dostavlja zadržava sva prava u vezi sa takvim programom informacija iz drugog plana.
- 9.6. Vlasnički Program informacija
 - 9.6.1. Svi Programi informacija koji su predmet vlasničkih interesa moraju biti identifikovani i označeni, a sa njima se mora postupati u skladu sa klauzulom „Tajnosti“.
 - 9.6.2. NATO Sporazum o prenosu tehničkih podataka za potrebe odbrane, sklopljen u Briselu, 19. oktobra 1970. godine, i odredbe Procedura za sprovođenje NATO sporazuma o prenosu tehničkih podataka za potrebe odbrane, koje je odobrio Sjevernoatlantski savjet 1. januara 1971. godine, odnose se na vlasničke informacije vezane za ovaj MoR.

Član 10 Prodaja i prenos Trećoj strani

- 10.1. Strane ne smiju prodati, prenijeti pravo vlasništva, objaviti ili prenijeti posjedovanje Programa informacija iz prvog plana Trećoj strani, bez prethodne pismene saglasnosti druge Strane. Štaviše, ni jedna Strana, uključujući vlasnika stavki obuhvaćenih MoR i TS/N, ne smije dozvoliti takvu prodaju, objavljivanje ili prenos bez prethodne pismene saglasnosti druge Strane. Takva saglasnost se neće dati, ukoliko se NATO ili vlada primaoca u pisanoj formi ne dogovori sa Stranama da:
 - 10.1.1. Neće ponovo prenijeti ili dozvoliti dalji ponovni prenos dostavljenih informacija; i
 - 10.1.2. Da će koristiti ili dozvoliti korišćenje informacija koje su obezbijedene samo u svrhe koje su Strane odredile.
- 10.2. Strane ne smiju prodati, prenijeti pravo vlasništva, objaviti ili prenijeti posjedovanje programa informacija iz drugog plana koji je obezbijedila druga Strana Trećoj strani, bez prethodne pismene saglasnosti Strane koja je obezbijedila informacije. Strana koja je obezbijedila informacije je isključivo odgovorna za odobravanje takvih transfera i, po potrebi, određivanje načina i uslova vršenja takvih transfera.
- 10.3. Svaka saglasnost koja se zahtijeva u ovom odjeljku neće biti uskraćena bez razloga. Strane su saglasne da je saradnja ključna za uspjeh ovog MoR i neće biti uskraćena ukoliko to ne ugrožava nacionalne/NATO bezbjednosne interese.

10.4. Osim ako to nije drugačije navedeno u TS/N, primjenjuju se odredbe u skladu sa ovim članom.

Član 11 Tajnost

- 11.1. Sve informacije označene stepenom tajnosti ili materijali koji su obezbijeđeni ili napravljeni u skladu sa ovim MoR, Strane će sačuvati, rukovati sa njima, prenijeti i zaštititi na način koji nije u skladu sa postupanjem sa NATO dokumentom CM (2002) 49 „Bezbijednost unutar Sjevernoatlantskog saveza“, od 17. juna 2002. godine, koji uključuje sve izmjene i dopune.
- 11.2. Svaka Strana obavještava drugu o stepenu tajnosti svih podataka, dokumenata ili materijala koji su proizvedeni, dostavljeni ili razmijenjeni u skladu sa ovim MoR, kao i o naknadnoj promjeni stepena. Kada se procijeni da je promjena klasifikacije neophodna, nova klasifikacija će osigurati stepen zaštite od objavljivanja, koja je barem ekvivalenta originalu.
- 11.3. Svaka Strana preduzima sve postojeće zakonske mjere kako bi u povjerenju razmijenila informacije u skladu sa ovim MoR, bez objelodanjivanja u skladu sa bilo kojom zakonskom odredbom, osim ako druga Strana ne pristane na takvo objelodanjivanje
- 11.4. Informacije dostavljene ili napravljene u skladu sa ovim MoR mogu biti označene stepenom tajnosti najviše do „NATO Interno“. Tekst i sadržaj ovog MoR su neklasifikovani. Strane će se dogovoriti o odgovarajućem označavanju stepena tajnosti svakog TS/N.

Član 12 Poreska i carinska izuzeća

- 12.1. Što se tiče opreme i usluga koje se nabavljaju u okviru ovog MoR, NATO NCI Agencija će nastojati da iste budu oslobođene poreza i carine, što je predviđeno u skladu sa članom IX Sporazuma iz Otave.

Član 13 Posjete ustanovama

- 13.1. Strane će dozvoliti posjete svojim ustanovama, agencijama i laboratorijama ukoliko je posjeta odobrena od uključene Strane ili od strane zaposlenih koji imaju neophodne i odgovarajuće dozvole za pristup tajnim podacima ili ispunjavaju princip "potrebno je da zna".
- 13.2. Svo osoblje koje je u posjeti je obavezno da poštuje propise o tajnosti Strane domaćina. Sve informacije koje su objavljene ili dostupne prilikom posjeta tretiraju se kao dostavljene Strani koja šalje osoblje u posjetu, i podliježe odredbama ovog MoR.
- 13.3. Spiskovi osoblja i dozvola za pristup tajnim podacima Strane koja zahtijeva posjetu određenim ustanovama ugovornih Strana, dostavljaju se putem službenih kanala u skladu sa procedurama ponavljajućih međunarodnih posjeta.

Član 14 Rješavanje neslaganja

- 14.1. Svi sporovi u vezi sa tumačenjem, sprovođenjem ili primjenom ovog MoR rješavaju se konsultacijama i neće se upućivati na nacionalne ili međunarodne sudove ili trećoj strani radi poravnjanja.
- 14.2. Strane pristupaju sukobu u primjeni ovog MoR kao zajedničkom problemu koji zahtijeva napore obje strane u rješavanju sukoba. Sva pitanja se razmatraju i upućuju u prioritarnom formatu kako bi se omogućilo da se dovoljno vremena posveti najvažnijim pitanjima.
- 14.3. Svako neslaganje u vezi sa tumačenjem ili primjenom ovog MoR ili podređenih TS/N rješava se u prvom stepenu od strane kontakt osoba određenih za TS/N. Ako nijesu uspješni u rješavanju neslaganja, kontakt osoba ih upućuje odgovarajućem koordinatorskom za ovaj MoR. Ako se ne može naći rješenje, spor se upućuje na rješavanje organima na višem nivou.

Član 15 Opšte odredbe

- 15.1. Sva pisana dokumenta, dopisi i izvještaji koje dostavljaju Strane moraju biti na engleskom jeziku.
- 15.2. Ovaj MoR može biti raskinut uz obostranu saglasnost ili od bilo koje Strane, dvanaest (12) mjeseci nakon pismenog obavještenja. Posebni TS/N u okviru ovog MoR koji su još uvijek neizmireni, ostaju na snazi sve do zadovoljavajućeg završetka identifikovanog projekta/projekata. Po obavještenju o namjeri da se raskine MoR, Strane će se konsultovati u cilju ublažavanja finansijskih i drugih posljedica.
- 15.3. Prava i odgovornosti Strana iz člana 8 (Odgovornosti i potraživanja), člana 9 (Prava intelektualne svojine), člana 10 (Prodaja i prenos Trećoj strani) i član 11 (Tajnost) se nastavljaju bez obzira na raskid ili istek ovog MoR.
- 15.4. Ovaj MoR stupa na snagu od datuma posljednjeg potpisa i ostaje na snazi pet (5) godina, osim ako nije raskinut prema odredbama 15.2. Može se produžiti obostranim pismenim sporazumom Strana.
- 15.5. Ovaj MoR može se izmijeniti i dopuniti uz obostranu pismenu saglasnost Strana.

Član 16 Potpisivanje

- 16.1. Ovaj dokument predstavlja sporazum koji su postigli Vlada Crne Gore, koju predstavlja Ministarstvo odbrane Crne Gore i NATO Organizacija za komunikacije i informacije koju predstavlja NCI Agencija, o pitanjima koja tiču saradnje u C4ISR oblasti.

Potpisano u dva primjerka, na engleskom jeziku.

**Za Ministarstvo odbrane
CRNE GORE**

**Za NATO Organizaciju za
komunikacije i informacije (NCIO)**

brigadni general Rajko Pešić
Vojni predstavnik Crne Gore pri NATO i EU

Koen Gijsbers
generalni direktor
NCI Agencija

Datum: _____

Datum: _____
Brisel, Belgija

Dodatak A: Višegodišnji program rada

Ciljevi saradnje za period relevantan za Ministarstvo odbrane Crne Gore- NCI Agencija
C4ISR interoperabilnost, Program rada

[Dolje treba unijeti listu tema, koja nije konačna, koje će biti zastupljene u Programu rada.. Ako imate na raspolaganju više detalja, onda je ovo mjesto gdje ih treba navesti]

BROJ	NAZIV	START	IOC	FOC	NAPOMENE

Dodatak B: proces primjene Tehničkog sporazuma/narudžbe

1. Proces formalizacije TS/N sastoji se od:
 - 1.1. Prethodnih analiza: Ministarstvo odbrane Crne Gore će iznijeti zahtjev i, u saradnji sa NCI Agencijom, definisaće inicijalni obim odgovarajućeg projekta/usluge.
 - 1.2. Zahtjev za podršku: Ministarstvo odbrane Crne Gore će formalizovati zahtjev za podršku NCI Agenciji popunjavanjem i slanjem obrasca zahtjeva kupca putem elektronske pošte, koji je dostupan na sajtu NCI Agencije.
 - 1.3. Prijedlog za podršku: nakon pojašnjenja i koordinacije, po potrebi, sa Ministarstvom odbrane Crne Gore, NCI Agencija će sastaviti zvaničan prijedlog troškova i sadržaja podrške u nacrtu TS ili nacrtu narudžbe, ukoliko su te aktivnosti u okviru postojećeg projekta/TS. NCI Agencija će poslati ovaj nacrt TA/N putem elektronske pošte kontakt osobi iz Ministarstva odbrane Crne Gore kako je navedeno u obrascu zahtjeva kupca.
 - 1.4. Formalni sporazum: ako Ministarstvo odbrane Crne Gore odobri predloženi nacrt TS/N, Ministarstvo odbrane Crne Gore će potpisati TS/Narudžbu i poslaće je nazad NCI Agenciji na potpis TS/N preko mejla. NCI Agencija će potpisati i vratiti jedan originalni primjerak Ministarstvu odbrane Crne Gore.
 - 1.5. Izvršenje TS/N: NCI Agencija će pokrenuti aktivnosti u neposrednoj koordinaciji i saradnji sa Ministarstvom odbrane Crne Gore.
2. Predmeti isporuke mogu varirati u zavisnosti od vrste aktivnosti. Biće dogovoreno o vršenju svake posebne aktivnosti u okviru TS/N.

Dodatak C: šablon Tehničkog sporazuma

Tehnički sporazum br....

Naziv

Referenca: MNE/NCI Agencija C4ISR MoR od

Projektni kod NCI Agencije:

Naziv	
Tip	Fiksna cijena firme ili povraćaj troškova
Cilj i obim	Obim
	Cilj
	Bezbjednosna klasifikacija (član 11 ovog MoR). Ako je potrebno, navedite uslove.
Opis	Izjava o radu
	Raspored
	Mjesto izvođenja i/ili isporuke
	Dijagram toka / vremenski okvir
	Izveštaj o statusu / brifing
	Posebni uslovi (npr. pozajmica opreme, razmjena osoblja itd.)
	Ugovaranje (član 7 ovog MoR). Ako je potrebno, navedite uslove.
	Prava intelektualne svojine (član 9 ovog MoR). Ako je potrebno, navedite uslove.
	Objavljivanje (član 10 ovog MoR). Ako je potrebno, navedite uslove.
Finansiranje	Sporazum o podjeli troškova (član 6.1 ovog MoR) ili Sporazum o podršci (član 6.2 ovog MoR)
	Fiksna cijena firme / nivo napora (ljudstvo) (provjeriti odgovarajući postupak finansiranja)
Kontakt osoba u MNE MO	
Kontakt osoba u NCI Agenciji	Vođa projekta
	Upravljanje potražnjom
Potpisi	Za MNE MO: Datum: Za NCI Agenciju: Datum:

NATO UNCLASSIFIED

MEMORANDUM OF AGREEMENT (MOA)

BETWEEN

THE MINISTRY OF DEFENCE
OF
Montenegro

AND

THE NATO COMMUNICATIONS AND INFORMATION ORGANISATION
(NCIO)

REPRESENTED BY

THE NATO COMMUNICATIONS AND INFORMATION AGENCY
(NCI Agency)

RELATED TO

CO-OPERATION ON C4ISR ACTIVITIES

NATO UNCLASSIFIED

TABLE OF CONTENTS

	Page No.
Preamble	3
Article 1 Definitions and Acronyms	4
Article 2 Objective and Scope	4
Article 3 Overall Areas of Cooperation	5
Article 4 Specific Areas of Cooperation	5
Article 5 Management	6
Article 6 Financial Provisions	7
Article 7 Contracting Provisions	8
Article 8 Liability and Claims	8
Article 9 Intellectual Property Rights	9
Article 10 Third Party Sales and Transfers	10
Article 11 Security	11
Article 12 Tax and Customs Exemption	11
Article 13 Visits to Establishments	11
Article 14 Resolution of Disagreements	12
Article 15 General Provisions	12
Article 16 Signature	13
Annex A: Multiyear Programme of Work	14
Annex B: Technical Arrangement/Task Order Implementation Process	15
Annex C: Technical Arrangement Template	16

Preamble

The Government of Montenegro, as represented by the Ministry of Defence of Montenegro and the NATO Communications and Information Organisation (NCIO) as represented by the NATO Communications and Information Agency (NCI Agency), hereinafter referred to as the "Parties",

Considering the establishment of the NCIO and its constituent elements by the North Atlantic Council (NAC) in C-M(2012)0049-AS1 and the authority in Consultation, Command, Control, Communications, Intelligence, Surveillance and Reconnaissance (C4ISR) area granted to it;

Considering the experience of the Ministry of Defence of Montenegro in C4ISR activities;

Considering that both the NCI Agency and the Ministry of Defence of Montenegro find it desirable to co-operate in the C4ISR activities and allow better interoperability between Montenegro and NATO;

Now, the Ministry of Defence of Montenegro and the NCI Agency have agreed to establish an umbrella Memorandum of Agreement (MOA), describing the areas of co-operation in C4ISR activities, including the Multiyear Programme of Work at Annex A and to establish, at a later date, subordinate Technical Arrangements (TAs) between the Parties following the format at Annex C.

Article 1 Definitions and Acronyms

The following definitions and acronyms will apply for this MOA:

Background Information	Information not generated within the framework of this MOA.
Contractor	Any entity awarded a Contract under this MOA by a Party.
Foreground Information	Information generated within the framework of this MOA.
Information	Any information, regardless of form or type, including, but not limited to, that of a scientific, technical, business, or financial nature, and also including photographs, reports, manuals, threat data, experimental data, test data, designs, specifications, processes, techniques, inventions, drawings, technical writings, sound recordings, pictorial representations, and other graphical presentations, whether in magnetic tape, computer software or any other form and whether or not subject to copyright, patent, or other legal protection.
IPR	Intellectual Property Rights.
MOA	Memorandum of Agreement.
NAC	North Atlantic Council.
NATO	North Atlantic Treaty Organisation.
NATO Purposes/Defence Purposes	Use in any part of the world by NATO or for the armed forces of a Party.
NCI Agency	NATO Communications and Information Agency.
NCIO	NATO Communications and Information Organisation.
Programme/ Programme Purposes	Any activity in accordance with the purposes and objectives as stated in Article 2 (Objective and Scope).
TA	Technical Arrangement.
TO	Task Order.
Third Party	Any entity, contractor, agency, government or a person other than a Party's personnel who are not a party to this MOA.

Article 2 Objective and Scope

- 2.1. To facilitate enhanced interoperability the Parties agree to strengthen co-operation between them by:
- Using NCI Agency developed products in Montenegro national defence systems with the aim of pursuing close interoperability with NATO.
 - Enabling NCI Agency to support the ongoing development of Montenegro systems for C4ISR to achieve the required level of interoperability with NATO systems.
 - Establishing a forum for exchange of relevant technical information between the Ministry of Defence of Montenegro and the NCI Agency.
 - Fostering NCI Agency's role as a strategic partner to Montenegro by enabling insight into the Montenegro operational and functional needs as well as to NCI Agency's core competences.

- Recognizing the role of the NATO/Multinational projects in the development of national C4ISR capabilities through a collaborative effort.
 - Networking of the Montenegro and NCI Agency experts and relevant industrial partners in order to enable successful implementation of desired C4ISR capabilities.
- 2.2. The scope of the cooperation will include development, implementation, test, evaluation and validation of technical and architectural aspects of standards, technologies, systems and capabilities.
- 2.3. The specific cooperation projects will be detailed in separate TAs, following the format at Annex C. In case of annual programme of work TAs (Article 4.3 below) or for more complex and/or long- term projects, different activities within the annual TAs or under one project may be further defined in individual TOs under the respective TA.

Article 3 Overall Areas of Cooperation

- 3.1. Recognising the specific mandates given to them, the Parties have agreed that mutual cooperation may include but will not be limited to cooperation with following characteristics:
- 3.1.1. Cooperation includes the whole lifecycle of C4ISR, such as planning, research, concepts, as well as technical experimentation and development, requirements gathering and analysing alternatives, specifying, tendering, procuring, installing and deploying, using and operating.
 - 3.1.2. C4ISR itself may cover command, control, communications, information systems and network enabled capabilities including the use of these and related technologies, methodologies and procedures, also used for specific operational domains like intelligence, surveillance and reconnaissance.
 - 3.1.3. Cooperation may cover also other related areas needed to fulfil agreed tasks within national and alliance policies including e.g. information assurance and cyber defence, training and exercises, knowledge sharing, experimentations and demonstrations, battle lab integration and procurement support.

Article 4 Specific Areas of Cooperation

- 4.1. Taking into consideration the above-mentioned overall areas of cooperation, the Parties have agreed to focus their efforts in the following specific areas:
- System testing, evaluation and installation;
 - Use of NATO software;
 - Training and exercise support;
 - General support, which may cover e.g. studies, project definition, on- and off-site technical support; and
 - Hardware and software acquisition, as related to the above activities. }
- To be confirmed/tailored for the respective Nation specific needs/goals/capabilities.

- 4.2. An initial but not exhaustive list of the specific areas of co-operation is identified as the Multiyear Programme of Work (Annex A to this MOA).
- 4.3. At the beginning of each year, the Parties may agree on an annual programme of work TA for the upcoming year. It will contain the following non-exclusive deliverables for the year to come in order to facilitate the establishment of TAs/TOs throughout the yearly cooperation:
- 4.3.1. Start-up meeting between the Ministry of Defence of Montenegro and NCI Agency to define the future scope of work that will cover the next calendar year; this would enable the NCI Agency to prioritize resources according to current availability and anticipate future shortfalls.
 - 4.3.2. Successive coordination meetings to revise the Multiyear Programme of Work and coordination of new TAs/TOs. These coordination meetings should be held as needed, but at least annually.
 - 4.3.3. Activities, organized under the MOA and the annual programme of work TA, necessary to gather requirements or demonstrating capabilities functional to the establishment of specific TOs under the annual programme of work TA or new TAs under the MOA.
 - 4.3.4. Technical and legal analysis and advice, including the definition of release conditions for the individual NATO products, identified to be included in follow-on projects.
- 4.4. Additional areas of cooperation may be identified and agreed in subordinate TAs/TOs.
- 4.5. Activities under TAs/TOs will follow the process defined in Annex B.

Article 5 Management

- 5.1. Activities performed under this MOA shall be directed and administered on behalf of the Parties by a management structure consisting of Senior Representatives (SRs), Focal Points (FPs) and Project Managers (PMs) appointed by the Parties. The SRs will oversee and facilitate the implementation of this MOA and have overall authority over the FPs and PMs. The FPs will have primary responsibility for effective implementation, efficient management, and direction of the activities under this MOA. The PMs will have primary responsibility for effective implementation and management of the respective TAs.
- 5.2. The SRs will meet as often as deemed necessary, though at least once a year alternatively in Belgium/The Netherlands or Montenegro or as otherwise agreed between the Parties. The host Party will act as chairman and, at its expense, provide the secretarial support. Each Party will bear its own costs of the participating representatives. Decisions of the SRs will be made unanimously. In the event that the SRs are unable to reach a timely decision on an issue, the SRs will refer the issue to their higher authority for resolution. In the meantime, the FPs will execute the activities under this MOA without interruption while the issue is being resolved.
- 5.3. The SRs will be responsible for:
- 5.3.1. Reviewing the activities performed under this MOA, including but not limited to:
 - 5.3.1.1. Progress in meeting system requirements as specified under this MOA.
 - 5.3.1.2. The technical progress of the TAs/TOs.

- 5.3.1.3. The financial status of the TAs/TOs.
- 5.3.2. Recommending amendments to this MOA to the Parties for approval in accordance with Article 15 (General Provisions).
- 5.3.3. Monitoring Third Party sales and transfers authorised in accordance with Article 10 (Third Party Sales and Transfers).
- 5.3.4. Reviewing the status reports submitted by the FPs.
- 5.3.5. Resolving issues brought forth by the FPs.
- 5.4. Each Party will appoint Focal Points (FPs) to ensure implementation of this MOA and to act as facilitators for all activities and issues that arise.
 - 5.4.1. Within the framework of Article 2 (Objective and Scope), Article 3 (Overall Areas of Cooperation) and Article 4 (Specific Areas of Cooperation), the FPs will further propose to the SRs specific areas of collaboration and ensure, to the extent possible, the availability of the required resources.
 - 5.4.2. The FPs will on a regular basis report to the SRs on the ongoing activities for establishing frequent, timely and effective communication between them.
 - 5.4.3. The FPs will jointly develop the TAs/TOs for the approval of the SRs.
- 5.5. Each Party will appoint a Project Manager (PM), which will be responsible for the efficient implementation of the respective TA/TO under this MOA. The PMs will on a regular basis report to the FPs.

Article 6 Financial Provisions

- 6.1. Subject to availability of funds, each Party will bear the full costs it incurs for performing its activities under this MOA.
- 6.2. If, however, one Party (Requesting Party) will request support from the other Party (Providing Party), the Providing Party will notify the Requesting Party of the resources it requires and the amount of each contractual obligation, if applicable, necessary to provide the required support. Details, including administrative costs, if applicable, will be specified in each TA/TO.
- 6.3. The Requesting Party will fully fund all projects requested by it.
- 6.4. In accordance with the NATO Communications and Information Agency Customer Funding Regulatory Framework (PO(2015)0394) TAs/TOs can be two types, cost reimbursable (CR) or firm fixed price (FFP), as:
 - 6.4.1. CR TAs/TOs will specify the estimated costs to be incurred (e.g. procurement, travel, consultancy), the estimated labour to be provided over a specific period of time and the general duties to be performed by NCI Agency personnel.
 - 6.4.2. FFP TAs/TOs will provide a detailed description of the item or services to be delivered by a specific date.

- 6.5. In each TA/TO, the Parties will agree on the specific invoicing milestones, considering applicable NCI Agency customer funded requirements for available cash flow. Depending on the type (CR/FFP) and/or the magnitude of the TA/TO, NCI Agency may issue invoices, calling for advances in full or for part of the TA/TO amount.
- 6.6. The invoicing address of the respective Requesting Party will be indicated in the given TA/TO.
- 6.7. The Requesting Party will transfer the amount under the Providing Party's invoice within one month after the date of the invoice. Administrative costs, if any, will be shown separately on an invoice and submitted for payment after signature of the TA/TO, in accordance with the terms and conditions under Articles 6.5 and 6.6.
- 6.8. All payments to the Parties will be made to the bank accounts indicated in the invoice.
- 6.9. TAs will contain the information detailed above, as specified in the template for a TA (Annex C of this MOA).
- 6.10. NCI Agency financial records are subject to audit by the International Board of Auditors. These records will be made available to the Montenegro audit institution(s), if requested.

Article 7 Contracting Provisions

- 7.1. If a Party determines that contracting is necessary to fulfil that Party's responsibilities under the MOA or TAs/TOs that Party will contract in accordance with its respective NATO/national laws, regulations, and procedures.
- 7.2. When one Party individually contracts to undertake a task under the MOA or TAs/TOs, it will be solely responsible for its own contracting, and the other Party will not be subject to any liability arising from such contracts without its prior written consent.
- 7.3. If the Parties determine that it is necessary under the MOA or TAs/TOs that one Party contract on behalf of the other Party, the Party will contract in accordance with its respective NATO/national laws, regulations, and procedures. For all contracting activities performed under this clause, the FPs will, upon request, be provided a copy of all statements of work prior to the development of solicitations.
- 7.4. During the contracting process, each Party's Contracting Officer will advise prospective Contractors of their obligation to notify the Contracting Officer immediately if they are subject to any license, agreement, or arrangement that will restrict that Party's freedom to disclose information or permit its use.

Article 8 Liability and Claims

- 8.1. All risks inherent in the performance of services and/or support provided by NCI Agency under this MOA shall be borne by Montenegro. Costs arising from legal liabilities incurred by NATO/NCI Agency in the execution of the services and/or support under this MOA shall be borne by Montenegro.
- 8.2. Claims arising under or related to any contract awarded pursuant to Article 7 (Contracting Provisions) shall be resolved in accordance with the provisions of the contract.

Article 9 Intellectual Property Rights

- 9.1. Both Parties recognize that successful collaboration depends on full and prompt exchange of information necessary for carrying out this MOA. The nature and amount of information to be acquired shall be consistent with the objectives stated in Article 2 (Objective and Scope). Unless specifically stated otherwise in the TAs/TOs, the following provisions regarding IPR apply.
- 9.2. NATO or Government Programme Foreground Information
 - 9.2.1. Disclosure: Programme Foreground Information generated by a Party's military or civilian employees shall be disclosed without charge to the Parties.
 - 9.2.2. Use: Each Party may use all NATO or Government Programme Foreground Information without charge for NATO/Defence Purposes. The Party generating Government Programme Foreground Information shall also retain its rights of use thereto. Any sale or other transfer to a Third Party shall be subject to the provisions of Article 10 (Third Party Sales and Transfers).
- 9.3. NATO or Government Programme Background Information
 - 9.3.1. Disclosure: Each Party, upon request, shall disclose to the other Party any relevant NATO/Government Programme Background Information generated by its military or civilian employees, provided that:
 - 9.3.1.1. such Programme Background Information is necessary to or useful in the Programme, with the Party in possession of the information determining whether it is "necessary to" or "useful in" the Programme;
 - 9.3.1.2. such Programme Background Information may be made available without incurring liability to holders of proprietary rights; and
 - 9.3.1.3. disclosure is consistent with national/NATO disclosure policies and regulations of the furnishing Party.
 - 9.3.2. Use: NATO/Government Programme Background Information disclosed by one Party to the other may be used without charge by the other Party for Programme Purposes only; however, the furnishing Party shall retain all its rights with respect to such Programme Background Information.
- 9.4. Contractor Programme Foreground Information
 - 9.4.1. Disclosure: Programme Foreground Information generated and delivered by Contractors, shall be disclosed without charge to the Parties.
 - 9.4.2. Use: Each Party may use without charge for its Defence Purposes all Contractor Programme Foreground Information generated and delivered by Contractors of the

other Party. The Party whose Contractors generate and deliver Contractor Programme Foreground Information shall also retain rights of use thereto in accordance with the applicable Contract(s). Any sale or other transfer to a Third Party of Contractor Programme Foreground Information shall be subject to the provisions of Article 10 (Third Party Sales and Transfers).

9.5. Contractor Programme Background Information

9.5.1. Disclosure: Any Programme Background Information, (including information subject to proprietary rights) generated and delivered by Contractors shall be made available to the other Party provided the following conditions are met:

9.5.1.1. Such Programme Background Information is necessary to or useful in the Programme, with the Party in possession of the information determining whether it is "necessary to" or "useful in" the Programme.

9.5.1.2. Such Programme Background Information may be made available without incurring liability to holders of proprietary rights; and

9.5.1.3. Disclosure is consistent with national/NATO disclosure policies and regulations of the furnishing Party.

9.5.2. Use: Programme Background Information furnished by one Party's Contractors and disclosed to the other Party may be used without charge by the other Party for Programme Purposes only, and may be subject to further restrictions by holders of proprietary rights; however, the furnishing Party shall retain all its rights with respect to such Programme Background Information.

9.6. Proprietary Programme Information

9.6.1. All Programme Information subject to proprietary interests shall be identified and marked, and it shall be handled in accordance with the "Security" clause.

9.6.2. The NATO Agreement on the Communication of Technical Information for Defence Purposes, done at Brussels on 19 October, 1970, and the provisions of the Implementing Procedures for the NATO Agreement on the Communication of Technical Information for Defence Purposes, approved by the North Atlantic Council on 1 January 1971, will apply to proprietary Information related to this MOA.

Article 10 Third Party Sales and Transfers

10.1. The Parties shall not sell, transfer title to, disclose, or transfer possession of Programme Foreground Information to any Third Party, without the prior written consent of the other Party. Furthermore, neither Party shall permit any such sale, disclosure, or transfer, including by the owner of the item, without the prior written consent of the other Party. Such consent shall not be given unless NATO or the government of the intended recipient agrees in writing with the Parties that it shall:

10.1.1. Not retransfer, or permit the further retransfer of any information provided; and

10.1.2. Use, or permit the use of information provided only for the purposes specified by the Parties.

10.2. The Parties shall not sell, transfer title to, disclose, or transfer possession of Programme Background Information provided by the other Party to any Third Party without the prior written consent of the Party which provided such information. The providing Party shall be solely

responsible for authorizing such transfers and, as applicable, specifying the method and conditions for implementing such transfers.

- 10.3. Any consent required under this section will not be unreasonably withheld. The Parties concur that cooperation is crucial to the success of this MOA and will not withhold approval unless national/NATO security interests are at stake.
- 10.4. Unless stated otherwise in the TAs/TOs, the provisions under this Article apply.

Article 11 Security

- 11.1. All Classified Information or Material provided or generated pursuant to this MOA will be stored, handled, transmitted, and safeguarded by the Parties in a manner no less stringent than NATO document CM (2002) 49 "Security Within the North Atlantic Treaty Organization," dated 17 June 2002, including all supplements and amendments thereto.
- 11.2. Each Party will notify the other of the security grading of all information, documents, or material generated, supplied or exchanged under this MOA and of any subsequent change in grading. When it is deemed necessary to change a classification, the new classification will ensure a degree of protection against disclosure, which is at least equivalent to the original.
- 11.3. Each Party will take all lawful steps available to keep information exchanged in confidence under this MOA free from disclosure under any legislation provision, unless the other Party consents to such disclosure.
- 11.4. Information provided or generated pursuant to this MOA may be classified as high as NATO Restricted. The existence of this MOA is Unclassified and the contents are Unclassified. The Parties will agree on the appropriate level of classification for each TATO.

Article 12 Tax and Customs Exemption

- 12.1. With regard to any equipment and services to be procured under this MOA, the NATO NCI Agency will endeavour to ensure that no identifiable duties or taxes are levied for which exemption is provided under Article IX of the Ottawa Agreement.

Article 13 Visits to Establishments

- 13.1. The Parties will permit visits to its establishments, agencies and laboratories, provided that the visit is authorised by either Party involved or the employees have any necessary and appropriate security clearances and a need-to-know.

- 13.2. All visiting personnel will be required to comply with security regulations of the hosting Party. Any Information disclosed or made available to visits will be treated as if supplied to the Party sponsoring the visiting personnel, and will be subject to the provisions of this MOA.
- 13.3. Lists of personnel and security clearances of each Party required to visit, on a continuing basis, the Parties' respective facilities will be submitted through official channels in accordance with recurrent international visit procedures.

Article 14 Resolution of Disagreements

- 14.1. Any dispute regarding the interpretation, implementation or application of this MOA will be resolved by consultation and will not be referred to any national or international tribunal or third party for settlement.
- 14.2. The Parties will approach any disagreement in the implementation of this MOA as a mutual problem requiring efforts from both parties to resolve the disagreement. All issues will be considered and addressed in a prioritized format to ensure that sufficient time is allocated to the most significant issues.
- 14.3. Any disagreement regarding the interpretation or application of this MOA or subordinate TAs/TOs shall be dealt with in first instance by the appropriate Point of Contact (POC) for the TA/TO. If they are not successful in resolving the disagreement, the respective POC will refer it to their respective FP for this MOA. If no solution can be found, the disagreement will be referred to the respective higher level authorities.

Article 15 General Provisions

- 15.1. All written documents correspondence and reports provided by the Parties shall be in English.
- 15.2. This MOA may be terminated by mutual consent or by either of the Parties with twelve (12) months prior written notice. Specific TAs/TOs under this MOA that are still outstanding shall remain effective until satisfactory completion of the identified project(s). Upon notice of intention to terminate this MOA, the Parties will consult with a view to mitigating the financial and other consequences.
- 15.3. The respective rights and responsibilities of the Parties regarding Article 8 (Liability and Claims), Article 9 (Intellectual Property Rights), Article 10 (Third Party Sales and Transfers) and Article 11 (Security), shall continue notwithstanding termination or expiration of this MOA.
- 15.4. This MOA shall come into effect from the date of the last signature and will remain in effect for five (5) years, unless terminated under the provisions above. It may be extended by the mutual written agreement of the Parties.
- 15.5. This MOA may be amended only by mutual written consent of the Parties.

Article 16 Signature

- 16.1. The foregoing record represents the understanding reached between the Government of Montenegro, as represented by the Ministry of Defence of Montenegro and the NATO Communications and Information Organisation as represented by the NCI Agency upon the matters referred to therein.

Signed in duplicate, in the English language.

**For the Ministry of Defence of
Montenegro**

**For the NATO Communications and
Information Organisation (NCIO)**

BRIG GEN Rajko Pesic
MNE Military Representative to NATO and EU

Koen Gijsbers
General Manager
NCI Agency

Date: _____

Date: _____
Brussels, Belgium

Annex A: Multiyear Programme of Work**Cooperation Objectives during Period Relevant to the Ministry of Defence of Montenegro-
NCI Agency C4ISR Interoperability Programme of Work**

[Here below should be the non-exhaustive list of topics to be addressed through this Programme of Work. It could be lists of targets for NATO Nations of Partnership Goals for NATO Partners. If better details are available, then this is the place to address it]

NUMBER	TITLE	START	IOC	FOC	REMARKS

Annex B: Technical Arrangement/Task Order Implementation Process

1. The process to formalise a TA/TO consists of:
 - 1.1. Pre-Analysis: The Ministry of Defence of Montenegro will express the requirement and, in collaboration with NCI Agency, will define the initial scope of the respective project/service.
 - 1.2. Request for Support: The Ministry of Defence of Montenegro will formalise the request for support to NCI Agency by filling in and sending via email the customer request form, available on the website of NCI Agency.
 - 1.3. Proposal for Support: after clarifications and coordination, as needed, with the Ministry of Defence of Montenegro, NCI Agency will make a formal proposal of the costs and content of the support in a draft TA or a draft TO, if the activities are under an existing project/TA. NCI Agency will send this draft TA/TO via email to the point of contact from the Ministry of Defence of Montenegro, as specified in the customer request form.
 - 1.4. Formal Agreement: if the Ministry of Defence of Montenegro approves the proposed draft TA/TO, the Ministry of Defence of Montenegro will sign the TA/TO and will send back to NCI Agency the signed TA/TO by mail. NCI Agency will countersign and return one original copy to the Ministry of Defence of Montenegro.
 - 1.5. TA/TO Execution: NCI Agency will initiate the activities in close coordination and cooperation with the Ministry of Defence of Montenegro.
2. The deliverables may vary depending on the type of activity. They will be mutually agreed for each specific activity to be conducted under the TA/TO.

Annex C: Technical Arrangement Template

Technical Arrangement No....

Title

Reference: MNE/NCI Agency C4ISR MOA dated

NCI Agency Project Code:

Title	
Type	FFP or CR
Objective and Scope	Scope
	Objective
	Security Classification (Article 11 of the MOA). If necessary, specify conditions.
Description	Statement of Work
	Schedule
	Place of Performance and/or Delivery
	Flow Chart / Timelines
	Status Report/Briefings
	Special Conditions (for example, loan of equipment, exchange of personnel, etc.)
	Contracting (Article 7 of the MOA). If necessary specify conditions.
	IPR (Article 9 of the MOA). If necessary, specify conditions.
	Disclosure (Article 10 of the MOA). If necessary, specify conditions.
Finance	Cost-sharing arrangement (Article 6.1 of the MOA) or Support arrangement (Article 6.2 of the MOA)
	Firm-fixed price/ Level of Effort (Manpower) (check appropriate funding procedure)
POC at MNE MOD	
POC at NCI Agency	Project Manager
	Demand Management
Signatures	For MNE MOD: Date: For NCI Agency: Date:

Tehnički sporazum br. 2017:XX

Usluga podrške za period od 1. januara 2017. do 31. decembra 2027.

Referenca: A. MNE/NCI Agencija C4ISR MoR od XXXXXX

B. PO(2015)0394, Regulatorni okvir za finansiranje korisnika NATO Agencije za komunikacije i informacije, od 07. jula 2015.

C. Katalog usluga za korisnike NATO Agencije za komunikacije i informacije, revidirana verzija 1.4, od jula 2015. godine i naknadne verzije

Naslov	Usluge podrške za period od 1. januara 2017. do 31. decembra 2027.
Tip	Fiksna cijena firme (FCF)
Cilj i obim	Obim Ovaj TS određuje opšte uslove i procedure za pružanje usluga Sistema za komunikacije i informacije (Communications and Information Systems (CIS)) od strane NCI Agencije (Dobavljača) Crnoj Gori (Korisniku). Specifične CIS usluge i odgovarajući nivoi usluga i cijena, kao i udio u radu Dobavljača/Korisnika u vezi sa zadacima Funkcionisanja i Održavanja (Operations and Maintenance (O&M)) biće detaljno opisani u subordiniranim dokumentima, u daljem tekstu „Paketi usluga podrške-Service Support Package-PUP/SSP“ ovog TS. Dobavljač i Korisnik se mogu dogovoriti za CIS usluge i podržati „ad hoc“ zahtjeve, van djelokruga ovih PUP/SSP potpisanih između Strana za tekuću godinu, a koji će pokrivati novi TS/N u okviru MoR između Crne Gore i NCI Agencije C4ISR.
	Cilj Cilj ovog TS je da, po potrebi, unaprijedi saradnju između kapaciteta CIS podrške Korisnika i Dobavljača u cilju poboljšanja interoperabilnosti, koherentnosti i kohezije CIS aktivnosti širom Alijanse.
	Bezbjednosna klasifikacija Informacije obezbijeđene i napravljene u skladu sa ovim TS mogu biti klasifikovane najviše kao NATO S****. Postojanje ovog TS je neklasifikovano i sadržaji su neklasifikovani.
Opis	Opis usluga Sve CIS usluge Dobavljača dostupne Korisniku su navedene u Katalogu

	usluga za Korisnike NCI Agencije (Referenca C). Dobavljač može dostaviti usluge na dva načina: • Preko lokalnih sredstava; i/ili • Preko centralizovanih sredstava. Specifične statičke CIS usluge koje zahtijeva Korisnik biće navedene u PUP/SSP-u ovog TS na osnovu uslova i odredbi iznesenih u TS i PUP/SSP. Strane će uložiti sve napore da zajednički razviju PUP/SSP za sljedeću godinu, unaprijed, kako bi imali dovoljno vremena do isteka odgovarajućih PUP/SSP ovog TS koji su još na snazi. Detaljni opis usluga podrške, specifični uslovi i odgovornosti nalaze se u Dodatku A ovog TS.
	Raspored Ovaj TS stupa na snagu od datuma posljednjeg potpisivanja Strana i ostaje na snazi do 31. decembra 2027. godine ili dok je MoR MNE/NCI Agencije C4ISR na snazi. Važenje ovog TA može se produžiti ili skratiti, u skladu sa obostranom saglasnošću ugovornih Strana. Ovaj TS može raskinuti bilo koja Strana, najranije dvanaest (12) mjeseci nakon pisanog obavještenja. Bez obzira na raskid ovog TS, sve obaveze nastale u skladu sa njegovim odredbama i uslovima ostaju obavezujuće za odgovornu Stranu sve dok se u potpunosti ne ispune. Specifični PUP/SSP u okviru ovog TS koji su i dalje neizmireni, ostaju na snazi do njihovog zadovoljavajućeg završetka.
	Mjesto izvođenja i/ili isporuke Teritorija Crne Gore ili druga lokacija o kojoj su se Strane dogovorile u PUP/SSP.
	Izveštaj o statusu / brifinzi Dobavljač dostavlja Izveštaj o usluzi podrške Korisniku najkasnije deset (10) radnih dana nakon završetka svakog kvartala. Korisnik vraća potpisani primjerak Dobavljaču najkasnije deset (10) radnih dana nakon prijema Izveštaja o usluzi podrške. Izveštaj o usluzi podrške sadrži izjavu o stvarnom učinku pružene usluge u odnosu na ciljeve vezane za nivo usluge koju je Dobavljač dogovorio da pruži. Češće izvještavanje se dodatno plaća od strane Korisnika.
	Posebni uslovi Operativni imperativi i prioriteti Vrhovnog savezničkog komandanta za

	Evropu (SACEUR), kao što je predstavljeno od strane Štaba Savezničke komande za operacije (ACO), će u svako doba imati prioritet nad ovim TS i PUP/SSP. Kako bi se osigurao kontinuitet NATO CIS i oporavak od katastrofe, Dobavljač može zahtijevati pad ili obnovu mreža u skladu sa utvrđenim Sporazumima o komandi i kontroli između SACEUR i generalnog direktora NCI Agencije. Dobavljač obavještava Korisnika, što je prije moguće, i u skladu sa relevantnim propisima o bezbjednosti misije/rada, o svakom predviđenom uticaju na pružene opcije ublažavanja ako ih ima.
	Vlasništvo/zaštita imovine Vlasništvo i zaštita imovine koji su neophodni radi pružanja CIS usluga u okviru ovog TS, biće detaljno navedeni u određenim PUP/SSP za date usluge / sredstva.
	Ugovaranje Ako Dobavljač utvrdi da je ugovaranje neophodno radi ispunjavanja odgovornosti u okviru TS ili PUP/SSP u okviru TS, primjenjivaće se odredbe člana 7 MoR MNE/NCI Agencije C4ISR.
	Odgovornost Sve rizike pri obavljanju usluga i/ili podrške koju pruža Dobavljač u skladu sa ovim TS, snosi Korisnik. Troškovi koji proističu iz zakonskih obaveza koje je NATO/NCI Agencija imala u izvršavanju usluga i/ili podrške u skladu sa ovim TS, snosi Korisnik.
	Prava intelektualne svojine Pravo intelektualne svojine se ne može prenijeti u skladu sa ovim TS. NATO softver može se predati Korisniku u skladu sa ovim TS, ali pod uslovom da se potpiše odgovarajući ugovor o licenci. Otkrivanje bilo kog NATO softvera podliježe sljedećim uslovima: • Licenca softvera NATO Dobavljača je napravljena na neekskluzivnoj osnovi; • Dobavljač/NATO zadržava pravo vlasništva nad softverom. Ovo uključuje zadržavanje informacija o izvornom kodu i vidljivu oznaku na softvera kao proizvoda „NATO/NCI Agencije“ i identifikovanje ograničenja upotrebe; • Korisnik neće pozajmljivati, iznajmljivati, prodati, dati u zakup i/ili na drugi način prenijeti NATO softver trećoj strani, što uključuje i NATO članice, bez prethodnog pismenog odobrenja Dobavljača.

	- NATO softver se obezbjeđuje „kakav jeste“, Dobavljača ne daje nikakvu dodatnu garanciju nakon inicijalnog instaliranja. Softver Dobavljača se obezbjeđuje bez podrške sve dok se podrška posebno ne zatraži u PUP/SSP ovog TS; - Dobavljač nije odgovoran za oštećenja nastale usljed korišćenje NATO softvera. Slično tome, Korisnik snosi sve troškove oštećenja nastale usljed upotrebe i korišćenja NATO softvera. Uslovi za licenciranje COTS softvera koji se pružaju Korisniku u skladu sa ovim TS, direktno se odnose na Korisnika. Objavljivanje Strane neće prodati, prenijeti vlasnička prava, objaviti ili prenijeti vlasništvo nad informacijama i/ili dokumentacijom Trećoj strani, u okviru ovog TS bez prethodne pismene saglasnosti druge Strane. Svaka saglasnost koja se zahtijeva neće biti uskraćena bez razloga.
Finansiranje	Troškovi su naznačeni, a usluge se pružaju na osnovu fiksne cijene firme, kako je to istaknuto u PUP/SSP ovog TS. Troškovi neće premašiti ukupan iznos sredstava koja su obuhvaćena FCF i navedena u datom PUP/SSP ovog TA bez prethodnog ugovora sa Korisnikom. Ukoliko aktivnost dovede do prekoračenja troškova, Dobavljač će odmah obavijestiti Korisnika u nastojanju da zatraži odobrenje i ovlašćenje za preuzimanje troškova. Nakon potpisivanja PUP/SSP ovog TS, Dobavljač šalje fakture Korisniku u tri (3) zasebne prilike, u skladu sa sljedećim rasporedom: - Prva (inicijalna) faktura: podnosi se nakon potpisivanja odgovarajućeg PUP/SSP. Ova faktura predstavlja uplatu u iznosu od trideset procenata (30%) ukupne PUP/SSP vrijednosti; - Druga (srednja) faktura: podnosi se najkasnije tri (3) mjeseca od potpisivanja odgovarajućeg PUP/SSP. Ona pokriva pedeset procenata (50%) od ukupne PUP/SSP vrijednosti; - Treća (finalna) faktura: podnosi se najkasnije devet (9) mjeseci od potpisivanja odgovarajućeg PUP/SSP. Ona pokriva ostalih dvadeset procenata (20%) od ukupne PUP/SSP vrijednosti. Korisnik plaća Dobavljaču dostavljene fakture najkasnije trideset (30) dana od datuma izdavanja fakture. Fakture i plaćanja za usluge se vrše u eurima na računu koji je naveden u svakoj fakturi.
Kontakt osoba MNE MO	Ppuk Dejan Stanković, Direkcija za IKS, Direktorat za materijalne resurse,

	mob: 00 382 67 222-479, e-mail: dejan.stankovic@mod.gov.me	
Kontakt osoba u NCI Agenciji	Upravljanje potražnjom	
	Kontakt kancelarija	NCI Agencija – Upravljanje potražnjom Gđa. Els Boets
	Pozicija	Menadžer zadužen za klijente
	Telefon	Prodaja: +32 2707 8217 NCN: *255 8217
	Adresa linije 1	Demand Management
	Adresa linije 2	NATO HQ–Batiment Z
	Adresa linije 3	Avenue du Bourget
	Mjesto ili grad	Brussels
	Poštanski kod	1110
	Zemlja	BELGIUM
	E-mail	Els.Boets@ncia.nato.int
	CIS kontakt osoba Strane će biti naznačena u PUP/SSP ovog TS zajedno sa ažuriranim novim kontakt osobama postavljenim na osnovu rotacije osoblja itd.	
Dodaci	Dodatak A: Opis usluga podrške za period od 1. januara 2017. do 31. decembra 2027.	
Potpisi	Za MNE MO:	Za NCI Agenciju:
	Brigadni general Rajko Pešić Vojni predstavnik Crne Gore pri NATO i EU Datum:	Mr Koen Gijsbers generalni direktor Datum:

Opis usluge podrške za period od 1. januara 2017. do 31. decembra 2027.

NCI Agencija dostavlja usluge podrške za period od 1. januara 2017. do 31. decembra 2027. godine u skladu sa ovim TS, kao što je opisano dolje u tekstu:

1. ULOGE I ODGOVORNOSTI

1.1. Odgovornosti Dobavljača

1.1.1. Dobavljač:

- 1.1.1.1. Dostavlja CIS usluge u skladu sa ovim TS i njegovim PUP/SSP na način koji je u skladu sa primjenljivim NATO standardima, politikama, kodovima i najboljim praksama;
- 1.1.1.2. Obavještava Korisnika o svim promjenama koje mogu uticati na nivo pruženih usluga pod ovim TS i njegovim PUP/SSP;
- 1.1.1.3. Sprovodi proces upravljanja servisnim zahtjevima i sistemom za upravljanje incidentima za Korisnika; i
- 1.1.1.4. Vodi evidenciju o svim povratnim informacijama Korisnika u alatki za Upravljanje korisničkom podrškom Dobavljača.

1.2. Odgovornosti Korisnika

1.2.1. Korisnik:

- 1.2.1.1. Jasno definiše svoje zahtjeve za CIS usluge i pridružene nivoe i prioritete;
- 1.2.1.2. Procjenjuje da li su dogovorene usluge i sposobnosti bile pružene u skladu sa ovim Tehničkim sporazumom i njegovim PUP/SSP;
- 1.2.1.3. Obezbeđuje blagovremenu plaćanje CIS usluga koje se dostavljaju u okviru PUP/SSP;
- 1.2.1.4. Unaprijed obavještava Dobavljača o bilo kakvom fizičkom pomjeranju CIS opreme koje je u vezi sa uslugama koje se pružaju;
- 1.2.1.5. Dozvoljava Dobavljaču da pruža podršku omogućavajući pristup objektima i sistemima bez odlaganja;
- 1.2.1.6. Imenuje ovlašćenog predstavnika sa kojim osoblje Dobavljača uspostavlja vezu, a vezano za dostavljanja usluga i učinka kao i o cjelokupnoj primjeni ovog TS;
- 1.2.1.7. Koristi sistem za upravljanje servisnim zahtjevima i sistemom za upravljanje incidentom koji održava Dobavljač;

- 1.2.1.8. Prepoznaje odgovarajuću CIS Kontakt osobu koja je direktna veza sa Operativnim centrom Dobavljača radi inicijalnog rješavanje problema koji se može pojaviti prilikom dostavljanja usluge.

1.3. Obostrane odgovornosti

- 1.3.1. U ovom TS, Strane postupaju sa dobrom namjerom prilikom obavljanja svojih dužnosti i odgovornosti i neće bez razloga uskraćivati saglasnost ili odobrenja drugoj Strani.
- 1.3.2. Kada je to primjenljivo, PUP/SSP ovog TS će opisivati kako će Strane dijeliti funkcije/zadatke na neprekidnoj osnovi.

2. ODREDBE USLUGA

2.1. Nivo podrške

- 2.1.1. Operativni nivoi podrške su definisani u sledeća 4 nivoa:

- 2.1.1.1. Nivo 0 – Samopomoć: ovaj nivo obuhvata korisničku samopomoć. Sastoji se od automatizovanih funkcija službe za pomoć i baze korisničkih znanja o zajedničkim pitanjima. Nivo 0 ima za cilj da minimizuje potrebu korisnika da direktno komunicira sa osobljem službe za pomoć pružajući mu efikasnu samopomoć za najčešće razloge kontaktiranja.
- 2.1.1.2. Nivo 1 – Operativni centar: ovo je nivo korisničke interakcije sa softverom i predstavlja prvu liniju pružanje čitave tehničke podrške. Ovaj nivo nudi osoblje Operativnog centra NCI Agencije koji će prijaviti, kategorizovati, postaviti prioritete, dijagnostikovati i riješiti incident unutar granica svoje obuke i dozvole. Operativni centar NCI Agencije je odgovoran za sve interakcije korisnika sa organizacijom za podršku, od početka do kraja uključujući koordinaciju odgovora na Nivou 2 i 3, i konačno zatvaranje svih servisnih kartica. Takođe je odgovoran za podizanje incidenata do Nivoa 2.
- 2.1.1.3. Nivo 2 – Linije usluga (SLs): angažuje specijaliste – eksperte u datoj oblasti i vještine kako bi se pružila tehnička podrška prilikom pronalaženja i dijagnostikovanja incidenta. Ovaj nivo obavlja proaktivno praćenje s kraja na kraj usluga i preduzima radnje za rješavanje incidenta i oporavak pogodnih usluga. Ovo uključuje mrežne usluge, osnovne usluge preduzeća, usluge aplikacije i administratorske usluge za sajber odbranu. Nivo 2 nude eksperati iz Linije usluga, eksperti u datoj oblasti, i odgovorni su za eskalaciju incidenata i prepoznavanje problema do inženjerskog nivoa podrške (Nivo 3) u Liniji usluga.

- 2.1.1.4. Nivo 3 – Inženjerska ekspertiza u liniji usluga: Ovaj nivo pruža usluge specijalista i resurse podrške za individualne usluge i sisteme. Oni su uglavnom menadžeri sistema i usluga ili napredni Eksperti u datoj oblasti. Ovaj nivo se povezuje i radi sa vanjskim proizvodima i dobavljačima usluga, po potrebi, da bi održavali nivo usluga Tehničkog sporazuma o uslugama podrške.

2.2. Definisanje zahtjeva za dobijanje usluge

- 2.2.1. Zahtjevi za dobijanje usluge su dati u Tabelama koje su obuhvaćene u relevantnim PUP/SSP ovog TS i usklađene sa određenim grupama usluga u Katalogu korisnika NCI Agencije (Referenca C). Zahtjevi za dobijanje usluge se određuju koristeći opise usluga:
- 2.2.1.1. Broj primjeraka ili opreme: navodi koliko primjeraka je predviđeno za određeni sistem za predviđenu godinu.
- 2.2.1.2. Učestalost korišćenja: određuje koliko često se sistem koristi na određenom mjestu. Sledeći opšti opisi se koriste da se utvrdi učestalost korišćenja:
- Dnevno: potrebno je da sistem bude dostupan na dnevnoj bazi i upotrebljava se za rutinske dnevne aktivnosti.
 - Redovno: potrebno je da sistem bude dostupan na dnevnoj bazi i da se ne upotrebljava u rutinskim dnevnim aktivnostima ali da je dostupan u bilo koje vrijeme.
 - Povremeno: nije potrebno da sistem bude dostupan na dnevnoj bazi ali se koristi u nekoliko planiranih aktivnosti tokom godine.
- 2.2.1.3. Prioriteti u obnavljanju usluga: prioriteti u obnavljanju CIS usluga u slučaju gubitka su definisani u PUP/SSP za svaku pojedinačnu uslugu.
- 2.2.2. Korisnik zadržava pravo da promjeni prioritete tokom tekuće godine u skladu sa prioritetima Korisnika, pod uslovom da je prethodno poslao obavještenje Dobavljaču najkasnije šezdeset (60) dana prije promjene. Korisnik je odgovoran za sve finansijske implikacije koje proizlaze iz ovih traženih promjena.

3. UPRAVLJANJE INCIDENTOM

3.1. Načela za upravljanje incidentom

- 3.1.1. Dobavljač obnavlja uobičajene CIS usluge što je prije moguće i smanjuje negativni uticaj čime se obezbjeđuje dostizanje nivoa kvaliteta i dostupnosti CIS usluga.
- 3.1.2. Dobavljač obavještava Kontakt osobu za CIS Korisnika na najbrži mogući način i potpuno obnavlja usluge u skladu sa tabelom klasifikovanja prioriteta navedenom u **Tabeli A** ispod.

3.2. Operativni centar

- 3.2.1. Operativni centar NCI Agencije je organ popunjen ljudstvom dvadesetčetiri časa dnevno/ sedam dana nedjeljno (24/7) koji je odgovoran za Proces upravljanja incidentom u ime Korisnika.
- 3.2.2. Operativni centar podržava CIS usluge do nivoa navedenih u PUP/SSP ovog TS kroz direktno rješavanje problema ili uz naglo eskaliranje incidenta do odgovarajuće Linije usluga NCI Agencije.
- 3.2.3. Predviđeni gubici i slučajevi Odobrenog prekida pružanja usluga se koordinišu unutar procesa za upravljanje incidentom. Operativni centar je odgovoran za upoznavanje Kontakt osobe Korisnika sa bilo kakvim planiranim radnjama koje mogu uticati na isporuku CIS usluga.

3.3. Planirano održavanje i gubici

- 3.3.1. Dobavljač sprovodi redovno/rutinsko planirano održavanje usluga navedenih u PUP/SSP ovog TS, u skladu sa najboljim praksama industrije i svim važećim instrukcijama Proizvođača originalne opreme. Rad se izvodi tokom i van radnog vremena u periodu od najmanje pet radnih dana prethodno koordinisanih sa Korisnikom. Korisnik je odgovoran da dostavi odobrenje za planirano održavanja i gubitak najmanje 4 radna dana prije samog održavanja. Prekidanje usluga treba svesti na minimum, poželjno bi bilo van uobičajenih radnih časova, i zatražiti iz zvanično i unaprijed uz punu koordinaciju između Strana.
- 3.3.2. Planirani gubici se ne računaju prema proračunu dostupnosti osim ako u slučaju preopterećenja. Sva produženja preko dogovorenog vremenskog rokaza predviđene gubitke se računaju kao raspoloživost. Održavanje obuhvata, ali nije ograničeno na, instaliranje i nadogradnju firmware-a i patch-a i/ili druge aktivnosti potrebne da se obezbijedi operabilnost i dostupnost CIS usluga.

3.4. Neplanirano održavanje i gubici

- 3.4.1. U slučaju neočekivanih slučajeva prekida, Dobavljač sprovodi kontinuitet upravljanja i obnavljanja tih usluga u skladu sa prioritetima navedenim u PUP/SSP. Kada se neplanirani incidenti pojave, Dobavljač mora upoznati Korisnika.
- 3.4.2. U slučajevima kritički neophodnih neplaniranih radnji/gubitaka, Dobavljač mora obavijestiti Korisnika o prirodi intervencije i očekivanom trajanju prije preduzimanja bilo kakvih radnji. Ako hitnost i uticaj situacije zahtijevaju neposredno reagovanje, Dobavljač može izvršiti neophodne radnje i naknadno obavijestiti Korisnika na najbrži način.

3.5. Prioriteti po pitanju obnove

3.5.1. Dobavljač će odrediti stepen prioriteta za svaku uslugu u skladu sa matricom za određivanje prioriteta koja se nalazi u Tabeli A u nastavku teksta:

Tabela A – Matrica za određivanje prioriteta

Odnos hitnosti /uticaja			UTICAJ		
			Visoki	Srednji	Niski
			Vitalne usluge, ozbiljni operativni uticaji	Osnovne usluge, operativni uticaj	Bitne usluge, ograničeni operativni uticaj
H I T N O S T	Visoki	Usluge je potrebno obnoviti što je prije moguće ukoliko bi se incident dogodio van radnog vremena, upravna i funkcionalna eskalacija je potrebna u skladu sa Tabelom B koja se nalazi u nastavku teksta.	P1	P2	P3
	Srednji	Potrebno je da usluge budu blagovremeno obnovljene, kako bi incidenti koji se dogode van radnog vremena, mogli biti razmotreni sljedećeg radnog dana.	P2	P3	P4
	Niski	Usluge se obnavljaju u okviru dogovorenog vremena.	P3	P4	P5

3.5.2. Dobavljač će obnoviti usluge u skladu sa rokovima određenim po prioritetima, a koji su navedeni u Tabeli B u nastavku teksta.

Table B. – Prioritetni rokovi za obnavljanje

Prioritetni kod/opis	Smjernice	Prag rezolucije
----------------------	-----------	-----------------

P1 – Kritičan	- Usluga od vitalnog značaja je odbijena zbog veoma ozbiljnog uticaja na NATO; nema alternative. - Neposredan funkcionalni odgovor sa trajnim naporima koristeći sve raspoložive resurse na raspolaganju NCI Agenciji. - Upravna eskalacija je od najvećeg značaja, službenik za incidente može da bude određen. - Usluga koja je operativnom komandantu (npr. VIP ekvivalent) odbijena	4 sati
P2 – Visok	- Odbijene osnovne usluge koje imaju srednji operativni uticaj. - Nema raspoloživog posla, ali NATO može da održi minimalni remont usluga. - Potreban je direktan funkcionalni odgovor tokom standardnog radnog vremena kako bi se obezbijedilo ograničeno vrijeme prekida.	8 sati
P3 – Srednji	- Bitne usluge su uticale, ali i ograničile operativni uticaj. - Usluge čiji prekid neće uticati na NATO misiju.	2 radna dana
P4 – Niski	- Pogođene standardne usluge-nema operativnog uticaja. - Usluge čiji prekid neće uticati na misiju NATO i koje neće izazvati operativni uticaj.	3 radna dana
P5 – Planirano	- Planirano održavanje – obavještenje u roku od najmanje pet (5) radnih dana. - Planovi kontinuiteta bi trebali da budu implementirani u slučaju kada su pogođene značajne usluge.	N/A

4. ODREDBE UPRAVLJANJA KVALITETOM

4.1. Dobavljač će sprovoditi praćenje i mjerenje upravljanja kvalitetom (eng. Quality Management - QM) unutar ograničenja raspoloživih alata i tehnika, u odnosu na određene ciljeve i ograničenja.

4.2. Strane će zajednički razvijati i upotrebljavati Ključne pokazatelje uspješnosti (Key Performance Indicators - KPI) kako bi se odredili ograničenja i kriterijumi kvaliteta. KPI koji će se koristiti, kao i ograničenja su navedeni u podređenim PUP/SSP ovog TS. Strane će zajednički ažurirati ove KPI na godišnjem nivou.

5. PREGLEDI

5.1. Procjene nivoa usluga između Dobavljača i Korisnika će se odvijati na godišnjem nivou. Sve radnje koje proizilaze iz sastanaka će biti dokumentovane od strane Dobavljača i Korisnika, i odrediće se vremenski okviri za iste. Teme koje je potrebno da se adresiraju mogu da uključuju, ali nisu ograničene na sljedeće:

- Godišnji izvještaj (QoS, upravljanje imovinom, lokalni projekti, finansijski izvještaj, PUP/SSP pitanja, rizici i ublažavanje istih);
- Zahtjevi za uslugama;
- Trendovi usluga;
- Sigurnosna pitanja;
- Predložene promjene SSA/usluge;
- Ostalo.

5.2. Sva pisana dokumenta, korespondencija i izvještaji koje dostavljaju strane pri izvršavanju ovog TS će biti sačinjeni na engleskom jeziku.

6. PREGLED AKCIJA I DOPRINOSA

6.1. Razni bitni događaju, aktivnosti, izvještaji i usluge Korisnicima su navedeni unutar ovog TS, kao i vremenski okviri za iste, i nalaze se u Tabeli C, u nastavku teksta:

Tabela C. – Sažetak akcija i usluga Korisnicima

Stav	Opis	Vremenski okvir	Odgovorna strana (Korisnik / Dobavljač)
Raspored (Opisni dio TS)	Produženje TS	Na osnovu zajedničkog dogovora strana	Korisnik i Dobavljač
Raspored (Opisni dio TS)	Završetak TS	12-mjeseci ranije	Korisnik i Dobavljač
Opis usluga (Opisni dio TS)	pisanje PUP/SSP	Dovoljno vremena prije isteka odnosnog aktivnog PUP/SSP	Korisnik i Dobavljač
Raspored (Opisni dio TS)	Izmjene i dopune TS	U bilo koje vrijeme prije pisanog obavještenja upućenog drugoj strani	Korisnik i Dobavljač
2.2.2 Dodatka A	Promjena zahtjeva	60 dana unaprijed	Korisnik
3.1.2 Dodatka A	Izvještavanje o incidentima	Najbrži mogući način	Dobavljač

3.3.1 Dodatka A	Planirano održavanje	• Obavješćavanje Dobavljača: 5 radnih dana prije održavanja • Odobrenje od strane korisnika: 4 radna dana nakon održavanja	Korisnik i Dobavljač
4.2 Dodatka A	Ažuriranje KPI	• Inicijalni razvoj: tokom popunjavanja SSTA • Pregled: godišnje	Korisnik i Dobavljač
Finansijski dio TS	Podnošenje faktura	• Prvi (inicijalni): potpis PUP/SSP-a • Drugi (srednji): tri (3) mjeseca nakon potpisivanja odnosnog PUP/SSP-a • Treći (finalni): devet (9) mjeseci nakon potpisivanja odnosnog PUP/SSP-a	Dobavljač
Finansijski dio TS	Plaćanje fakture	30- dana nakon izdavanja fakture	Korisnik
Izveštaj o stanju/informisanje (Opisni dio TS)	Izveštaj o usluzi podrške	• Prijavljivanje Dobavljača: 10 radnih dana nakon završetak svakog kvartala • Potpis korisnika: 10 radnih dana nakon prijema izveštaja	Korisnik i Dobavljač

7. AKRONIMI, SKRAĆENICE I DEFINICIJE

7.1. Akronimi i skraćenice upotrijebljeni u ovom TS se nalaze u **Tabeli D** u nastavku teksta:

Tabela D – Akronimi i skraćenice

Akronimi/Skraćenice	Opis
ACO	Sjedište Savezničke komande za operacije (eng. Headquarters Allied Command Operations)
CIS	Sistemi komunikacije i informacije (eng. Communications and Information Systems)
COTS	Reklama sa police (eng. Commercial Off-The-Shelf)

FFP	Fiksna cijena (eng. Firm Fixed Price)
IAW	u skladu sa (eng. in accordance with)
KPI	Ključni pokazatelji performansi (eng. Key Performance Indicator)
NATO	Organizacija Sjevernoatlantskog ugovora (eng. North Atlantic Treaty Organization)
NCI Agency	NATO Agencija za komunikacije i informacije (eng. NATO Communications and Information Agency)
NCIO	NATO Organizacija za komunikacije i informacije (eng. NATO Communications and Information Organization)
Ops Centre	Operativni centar (eng. Operations Centre)
POC	Kontakt osoba (eng. Point of Contact)
QM	Upravljanje kvalitetom (eng. Quality Management)
SACEUR	Vrhovni saveznički komandant za Evropu (eng. Supreme Allied Commander Europe)
SL	Uslužna linija (eng. Service Line)
SME	Ekspert za određenu oblast (eng. Subject Matter Expert)
SSTA/TS	(podrška uslugama) Tehnički sporazum (eng. (Service Support) Technical Arrangement)
PUP/SSPs -PUP/SSP	Paket(i) usluge podrške (eng. Service Support Package(s))

7.2. Pojmovi upotrijebljeni u ovom TS će biti definisani na način naveden u **Tabeli E** u nastavku teksta:

Tabela E – Definicije

Pojam	Definicija
Ključni pokazatelj performansi	Mjerljiva količina u odnosu na koje se mogu odrediti specifični kriterijumi performansi pri izradi PUP/SSP-a. Obično se odnosi više na sistemske ili mrežne performanse nego iskustvom kvaliteta usluge krajnjeg korisnika.
Treća strana	Prema definiciji u MNE/NCI Agencija C4ISR MOA
Kvalitet usluge	Kolektivni efekat performansi usluga, koji određuje stepen zadovoljstva korisnika usluge. Napomene: Kvalitet usluge karakterišu kombinovani aspekti performansi podrške za usluge, performanse operativnosti usluga, performanse servisiranja, integritet usluge i drugi faktori specifični za svaku uslugu. ISO definiše "kvalitet" kao sposobnost proizvoda ili usluge da zadovoljava potrebe korisnika.

Technical Arrangement No 2017:XX

Service Support for the Period of 1 January 2017 – 31 December 2027

Reference: A. MNE/NCI Agency C4ISR MOA dated XXXXXX

B. PO(2015)0394, NATO Communications and Information Agency Customer Funding
Regulatory Framework, dated 07 July 2015

C. NATO Communications and Information Agency Customer Services Catalogue, Revised
Version 1.4, dated July 2015 and any follow-up versions

Title	Service Support for the Period of 1 January 2017 – 31 December 2027
Type	Firm- Fixed Price (FFP)
Objective and Scope	Scope This TA specifies the general terms, conditions and procedures on the provision of Communications and Information Systems (CIS) services by the NCI Agency (Provider) to Montenegro (Customer). Specific CIS services and corresponding service levels and costs, as well as Provider/Customer work-load shares in relation to the Operations and Maintenance (O&M) functions/tasks, will be detailed within the subordinate documents, hereinafter referred to as "Service Support Packages (SSPs)" to this TA. Provider and the Customer may agree for CIS services and support 'ad-hoc' requests, outside of the scope of the SSPs, signed between the Parties for the current year, to be covered by new TAs/TOs under the MNE/NCI Agency C4ISR MOA.
	Objective The objective of this TA is to promote collaboration, where appropriate, between the CIS support capabilities of the Customer and those of the Provider in an effort to improve interoperability, coherence and cohesion of CIS activities across the Alliance.
	Security Classification Information provided or generated pursuant to this TA may be classified as high as NATO S*****. The existence of this TA is Unclassified and the contents are Unclassified
Description	Description of Services

	All Provider CIS services available to the Customer are detailed in the NCI Agency's Customer Services Catalogue (Reference C). Services may be provided by the Provider in two manners: • Through local means; and/or • Through centralized means. The specific static CIS services required by the Customer will be detailed in the SSPs to this TA based on the terms and conditions set forth in this TA and the SSPs. The Parties will make every effort to jointly develop the SSPs for the following year sufficiently in advance of the expiration of the respective active SSPs to this TA. Detailed description of the service support, the specific conditions and responsibilities are included as Annex A to this TA.
	Schedule This TA will enter into force on the date of the last signature of the respective Parties and will remain in effect until 31 December 2027 or until the MNE/NCI Agency C4ISR MOA is in force. The duration of this TA may be extended, or shortened, subject to mutual agreement of the Parties. This TA may be terminated by either Party with a minimum of twelve (12) months of prior written notice. Notwithstanding termination of this TA, all obligations incurred pursuant to its terms and conditions will remain binding on the responsible Party until fully satisfied. Specific SSPs under this TA that are still outstanding will remain effective until their satisfactory completion.
	Place of Performance and/or Delivery The territory of Montenegro or any other location agreed by the Parties in the SSP(s).
	Status Report/Briefings The Provider will submit a Service Support Report to the Customer not later than ten (10) working days after the end of each quarter. The Customer will return a signed copy to the Provider not later than ten (10) working days after receipt of the Service Support Report. The Service Support Report will state the actual performance of the provided services versus the service-level targets/objectives that the Provider has agreed to provide. More frequent reporting will incur additional charges to the Customer.

	Special Conditions The operational imperatives and priorities of the Supreme Allied Commander Europe (SACEUR), as represented by Headquarters Allied Command Operations (ACO), will, at all times, take priority above this TA and any SSPs. In order to ensure NATO CIS continuity and disaster recovery, the Provider may be required to drawdown and restore networks in accordance with the established Command and Control Arrangements between SACEUR and the General Manager of the NCI Agency. The Provider will inform the Customer, as soon as possible, and in compliance with all relevant mission/operational security regulations, of any foreseen impact to provided CIS services, and on the available mitigation options, if any.
	Ownership/Custody of the Assets The ownership and the custody of the assets, necessary for the provision of CIS services under this TA, will be further detailed in the specific SSPs for the given services/assets.
	Contracting If the Provider determines that contracting is necessary to fulfil its responsibilities under the TA or SSP(s) under the TA, the provisions of Article 7 of the MNE/NCI Agency C4ISR MOA will apply.
	Liability All risks inherent in the performance of services and/or support provided by the Provider under this TA will be borne by the Customer. Costs arising from legal liabilities incurred by NATO/NCI Agency in the execution of the services and/or support under this TA will be borne by the Customer.
	IPR There will not be any transfer of intellectual property rights under this TA. NATO software may be released to the Customer pursuant to this TA but subject to signature of a specific license agreement. The disclosure of any of the NATO software will be subject to the following terms: • The license of the Provider's NATO software is made on a non-exclusive basis; • The Provider/NATO will retain all title to the software. This includes retaining source code information and visibly labelling the software as an 'NATO/NCI Agency' product and identifying limitations in usage; • The Customer will not lend, rent, sell, lease and/or otherwise transfer

	the NATO software to a third-party, to include NATO Nations, without the prior written consent of the Provider. • The NATO software is provided 'as-is', without the Provider assuming any additional warranty after the initial installation. The Provider's software is provided with no support unless such support is specifically outlined in the SSPs to this TA; • The Provider will not accept liability for damages arising from or in connection to the use of the NATO software. Similarly, the Customer will bear the costs for damages arising from or in connection to the application or use of the NATO software. The license terms and conditions of the COTS software provided to the Customer under this TA will be directly applicable for the Customer. Disclosure The Parties will not sell, transfer title to, disclose, or transfer possession to any Third Party of information and/or documentation under this TA, without the prior written consent of the other Party. Any consent required under this section will not be unreasonably withheld.
Finance	Costs are indicated, and services are provided, on the basis of FFP as outlined within the SSPs to this TA. Expenditures will not exceed the total amount of the funds covered under the FFP stated within a given SSP to this TA without prior agreement of the Customer. Should an activity give rise to a cost overrun, the Provider will immediately inform the Customer in an effort to seek approval and authority to incur these additional costs. Upon signature of an SSP to this TA, the Provider will invoice the Customer on three (3) separate occasions in accordance with the following schedule: • First (initial) invoice: To be submitted upon signature of the respective SSP. This invoice will represent a payment in the amount of thirty-percent (30%) of the total SSP value; • Second (intermediate) invoice: To be submitted not later than three (3) months from signature of the respective SSP. This invoice will cover fifty-percent (50%) of the total SSP value; • Third (final) invoice: To be submitted not later than nine (9) months from signature of the respective SSP. This invoice will cover the remaining twenty-percent (20%) of the total SSP value. The Customer will pay the Provider's submitted invoices not later than thirty (30) days following the invoice issuance date.

	Invoices and payments for services will be made in Euros payable to the account specified per each invoice.	
POC at {MNE} MoD	LTC Dejan STANKOVIC, MoD CIS Department, cell: 00 382 67 222 479; e-mail: dejan.stankovic@mod.gov.me	
POC at NCI Agency	Demand Management	
	Contact Office	NCI Agency – Demand Management Ms Els Boets
	Position	Account Manager
	Telephone Number	Commercial: +32 2707 8217 NCN: *255 8217
	Address Line 1	Demand Management
	Address Line 2	NATO HQ–Batiment Z
	Address Line 3	Avenue du Bourget
	Town or City	Brussels
	Post Code	1110
	Country	BELGIUM
	E-mail	Els.Boets@ncia.nato.int
	The Parties' CIS POCs will be duly annotated within the SSPs to this TA with regular updates of newly assigned POCs based upon rotation of personnel etc.	
Annex(es)	Annex A: Description of the Service Support for the Period of 1 January 2017– 31 December 2027	
Signatures	For MNE MoD: BRIG GEN Rajko Pešić MNE Military representative to NATO and EU Date:	For NCI Agency: Mr Koen Gijsbers General Manager Date:

Service Support Description for the Period of 1 January 2017 – 31 December 2027

NCI Agency will deliver the service support for the period of 1 January 2017 – 31 December 2027 under this TA, as described below:

1. ROLES AND RESPONSIBILITIES

1.1. Provider Responsibilities

1.1.1. The Provider will:

- 1.1.1.1. Deliver CIS services in accordance with this TA and its SSPs and in a manner consistent with applicable NATO standards, policies, codes and best practices;
- 1.1.1.2. Notify the Customer of any changes that may affect the level of service provided under this TA and its SSPs;
- 1.1.1.3. Maintain a service request handling process and incident management system for use by the Customer; and
- 1.1.1.4. Record all Customer feedback in the Provider's Customer Support Management tool.

1.2. Customer Responsibilities

1.2.1. The Customer will:

- 1.2.1.1. Clearly define its requirements for CIS services and associated levels and priorities;
- 1.2.1.2. Assess whether the agreed services and capabilities have been provided in line with this TA and its SSPs;
- 1.2.1.3. Ensure the timely commitment of funding for the CIS services to be delivered under the SSPs;
- 1.2.1.4. Inform in advance the Provider of any physical move of CIS equipment associated with the services being provided;
- 1.2.1.5. Allow the Provider to carry out its support operations by granting appropriate access to facilities and systems without unreasonable delays;
- 1.2.1.6. Appoint a duly-empowered Representative with whom the Provider's staff will liaise for matters concerning service delivery and performance as well as the overall implementation of this TA;
- 1.2.1.7. Use the service request handling and incident management system maintained by the Provider;

- 1.2.1.8. Identify suitable CIS Points of Contact (POC) who will liaise directly with the Provider's Operations (Ops) Centre for the initial resolution of issues that may arise in service delivery.

1.3. **Mutual Responsibilities**

- 1.3.1. The Parties to this TA will act in good faith in the performance of their respective duties and responsibilities and will not unreasonably delay or withhold the giving of consent or approval required for the other Party.
- 1.3.2. When applicable, the SSPs to this TA will describe how the Parties will share in-service support functions/tasks.

2. SERVICE PROVISIONS

2.1. **Levels of Support**

- 2.1.1. Operational levels of support are defined in the following four (4) levels:
- 2.1.1.1. Level 0 – Self-Help: This level comprises user self-service support. It consists of automated service desk functions and a user-facing knowledge base for common issues. Level 0 aims to minimise the need for the user to interact directly with service desk personnel by providing an efficient self-help service for the most common reasons for contact.
- 2.1.1.2. Level 1 – Operations Centre: This level is user facing and is the first line of all technical support. This level is offered by the NCI Agency Operations Centre staff, who will log, categorize, prioritize, diagnose and resolve incidents within the boundaries of their training and permissions. The NCI Agency Operations Centre is responsible for all user interactions with the support organisation, from beginning to end, including coordination of Level 2 and 3 responses and ultimate closure of all service tickets. It is also responsible for escalating incidents to Level 2.
- 2.1.1.3. Level 2 – Service Lines (SLs): Applies specialist Subject Matter Expertise (SME) and skills to provide technical support to incident investigation and diagnosis. This level performs proactive end-to-end service monitoring and takes actions to resolve the incident and recover the services impacted. This includes network services, core enterprise services, applications services, and cyber defence services administrators. Level 2 is provided by Service Line subject matter experts and will be responsible for escalating incidents and identified problems to the engineering level of support (Level 3) in the Service Lines.

- 2.1.1.4. Level 3 – SL Engineering Expertise: This Level provides specialist service and resource support for individual services and systems. They will normally be the service, system manager or advanced SMEs. This level will liaise and work with external product and service suppliers as required to maintain SSTA service levels.

2.2. Service Requirement Definition

- 2.2.1. Service requirements will be provided in the Tables included in the relevant SSPs to this TA and will be aligned with the service groups defined in the NCI Agency Customer Catalogue (Reference C). Service requirements will be defined using the following descriptions of service:
- 2.2.1.1. Number of Instances or Equipment: states how many instances are envisioned for the respective system within the forecast year.
- 2.2.1.2. Frequency of Use: Define how often the system is employed at the designated site. The following general descriptions will be used to ascertain frequency of use:
- Daily: The system is required to be available daily and is employed in routine daily activities.
 - Regularly: The system is required to be available daily and is not employed in routine daily activities but may be needed at any time.
 - Occasionally: The system is not required to be available daily but is employed in several scheduled activities throughout the year.
- 2.2.1.3. Priorities in restoring services: priorities for restoration of CIS services in the event of outages will be defined in the SSPs for each service.
- 2.2.2. The Customer retains the right to change priorities during the year of execution in accordance with the Customer's priorities, provided notice is given to the Provider not less than sixty (60) days in advance. The Customer will be responsible for any financial implications resulting from these requested changes.

3. INCIDENT MANAGEMENT

3.1. Incident Management Principles

- 3.1.1. The Provider will restore normal CIS service operation as quickly as possible and minimise the adverse impact thus ensuring that the levels of CIS service quality and availability are met.
- 3.1.2. The Provider will inform the Customer CIS POC in the most expeditious manner possible and restore the full services in accordance with the priority classification table outlined in **Table A** below.

3.2. Operations Centre

- 3.2.1. The NCI Agency Operations (Ops) Centre is an entity that is manned twenty-four hours-a-day/seven days-a-week (24/7) that will be responsible for the Incident Management Process on behalf of the Customer.
- 3.2.2. The Ops Centre will support CIS services to the levels specified in the SSPs to this TA through direct troubleshooting or by promptly escalating the incident to the appropriate NCI Agency SL.
- 3.2.3. Scheduled outages and Approved Service Interruption events are managed/coordinated within the incident management process. The Ops Centre is responsible to notify the Customer POC of any planned works which may impact the delivery of CIS services.

3.3. Scheduled Maintenance and Outages

- 3.3.1. The Provider will carry out regular/routine scheduled maintenance for the services listed in the SSPs to this TA in accordance with industry best practice and any applicable Original Equipment Manufacturer instructions. The work will be conducted during and outside duty hours with not less than five (5) working days' advance coordination with the Customer. The Customer is responsible to provide approval of scheduled maintenance or outages not less than four (4) working days in advance of the maintenance event. Interruption of services should be kept to a minimum, preferably outside normal hours of operation, and officially requested and with full advanced coordinated between Parties.
- 3.3.2. Scheduled outages will not count against availability calculations unless overrun occurs. Any extensions beyond the agreed scheduled outage time will count against availability. Maintenance includes, but is not limited to, firmware and patch installation and upgrades and/or any other activities necessary to ensure operability and availability of CIS services.

3.4. Un-Scheduled Maintenance and Outages

- 3.4.1. In the event of unexpected disruptive events the Provider will carry out continuity management and restoration for those services in accordance with the priorities set out in the SSPs. When unplanned incidents occur, the Provider must inform the Customer.
- 3.4.2. In instances where criticality necessitates un-scheduled work/outages, the Provider must inform the Customer of the nature of the intervention and

expected duration prior to undertaking any actions. If the urgency and impact of the situation dictates immediate action, the Provider may perform the necessary actions and subsequently notify the Customer in a prompt manner.

3.5. Restoration Priorities

3.5.1. The Provider will assign a priority level for each service in accordance with the priority assignment matrix outlined in **Table A** below:

Table A. – Priority Assignment Matrix

Urgency/Impact Ratio			IMPACT		
			High	Medium	Low
			Vital Services affected with serious operational impact	Essential Services affected which have an operational impact	Important Services affected, limited operational impact
U R G E N C Y	High	Services require to be restored as soon as possible, if an incident were to occur outside duty hours, managerial and functional escalation is required IAW Table B below.	P1	P2	P3
	Medium	Services require to be restored in a timely manner, were the incident to occur outside duty hours, next working day escalation should be considered.	P2	P3	P4
	Low	Services will be restored within agreed time scales.	P3	P4	P5

3.5.2. The Provider will restore services in accordance with the priority restoration timescales outlined in **Table B** below:

Table B. – Priority Restoration Times

Priority Code/Description	Guidance	Resolution Threshold
---------------------------	----------	----------------------

P1 – Critical	- A vital Service is denied causing very serious operational impact to NATO; there is no immediate alternate available. - An immediate functional response with a sustained effort using any and all available resources at the disposal of NCI Agency. - Managerial escalation is paramount, an incident officer may be appointed. - A Service that is denied to an operational commander (i.e. VIP equivalent).	4 hrs
P2 – High	- Essential Services denied that have a medium operational impact. - There is no work around available but NATO can sustain a minimal outage of Services. - An immediate functional response is required during normal working hours to ensure limited downtime.	8 hrs
P3 – Medium	- Important Services affected but limited operational impact. - Service whose interruption will not affect NATO's mission.	2 working days
P4 – Low	- Normal Services affected – no operational impact. - Services whose interruption will not affect NATO's mission and will cause no operational impact.	3 working days
P5 – Planned	- Scheduled Maintenance – a minimum of five (5) working days' notice. - Continuity plans should be implemented when vital Services are affected.	N/A

4. QUALITY MANAGEMENT PROVISIONS

- 4.1. The Provider will perform Quality Management (QM) monitoring and measuring, within the constraints of the available tools and techniques, against the agreed QM objectives and thresholds.
- 4.2. The Parties will jointly develop and utilize Key Performance Indicators (KPI) in order to address quality thresholds and criteria. The KPIs to be used and constraints are outlined in the subordinate SSP to this TA. The Parties will jointly update these KPIs on an annual basis.

5. REVIEWS

- 5.1. Service Level Reviews between the Provider and the Customer will be held on an annual basis. Any actions arising from the meetings will be documented by the Provider and timescales will be assigned as appropriate. Topics to be addressed may include, but are not limited to, the following:
- Annual Report (QoS, Asset Management, Local Projects, Financial Report, SSPs Issues, Risks and Mitigations);
 - Service Requests;
 - Service Trends;
 - Security Issues;
 - Proposed Changes to SSA/services;

- Any other business.

5.2. All written documents, correspondence and reports provided by the Parties in the execution of this TA will be produced in the English language.

6. SUMMARY OF ACTIONS AND DELIVERABLES

6.1. The various key events, actions, reports and deliverables outlined within this TA, and their associated timelines, are summarized in **Table C** below:

Table C. – Summary of Actions and Deliverables

Paragraph	Description	Timeline	Party Responsible (Customer/Provider)
Schedule (Description Part of the TA)	Extension of the TA	Upon mutual agreement of Parties	Customer & Provider
Schedule (Description Part of the TA)	Termination of the TA	12-months in advance	Customer & Provider
Description of Services (Description Part of the TA)	SSP development	Sufficiently in advance of the expiration of the respective active SSPs	Customer & Provider
Schedule (Description Part of the TA)	Amendment of the TA	At any time with prior written notification to the other Party	Customer & Provider
2.2.2 of Annex A	Requirements change	60-days in advance	Customer
3.1.2 of Annex A	Incident reporting	Most expeditious manner possible	Provider
3.3.1 of Annex A	Scheduled maintenance	• Provider notification: 5 working days in advance of the maintenance event • Customer approval: 4 working days of the maintenance event	Customer & Provider
4.2 of Annex A	KPI update	• Initial development: during initial staffing of this SSTA • Recurring review: annually	Customer & Provider
Finance Part of the TA	Invoice submission	• First (initial): signature of the SSP • Second (intermediate): three (3) months from signature of the respective SSP • Third (final): nine (9) months from signature of the respective SSP	Provider
Finance Part of the TA	Invoice payment	30-days of invoice issuance date	Customer

Paragraph	Description	Timeline	Party Responsible (Customer/Provider)
Schedule (Description Part of the TA)	Extension of the TA	Upon mutual agreement of Parties	Customer & Provider
Schedule (Description Part of the TA)	Termination of the TA	12-months in advance	Customer & Provider
Description of Services (Description Part of the TA)	SSP development	Sufficiently in advance of the expiration of the respective active SSPs	Customer & Provider
Schedule (Description Part of the TA)	Amendment of the TA	At any time with prior written notification to the other Party	Customer & Provider
2.2.2 of Annex A	Requirements change	60-days in advance	Customer
3.1.2 of Annex A	Incident reporting	Most expeditious manner possible	Provider
3.3.1 of Annex A	Scheduled maintenance	- Provider notification: 5 working days in advance of the maintenance event - Customer approval: 4 working days of the maintenance event	Customer & Provider
4.2 of Annex A	KPI update	- Initial development: during initial staffing of this SSTA - Recurring review: annually	Customer & Provider
Status Report/Briefings (Description Part of the TA)	Service Support Report	- Provider submission: 10 working-days after end of each quarter - Customer signature: 10 working-days after receipt of report	Customer & Provider

7. ACRONYMS, ABBREVIATIONS AND DEFINITIONS

7.1. Acronyms and abbreviations used within this TA are consolidated in **Table D** below:

Table D. – Acronyms and Abbreviations

Acronym/Abbreviation	Description
ACO	Headquarters Allied Command Operations
CIS	Communications and Information Systems
COTS	Commercial Off-The-Shelf
FFP	Firm Fixed Price
IAW	in accordance with
KPI	Key Performance Indicator
NATO	North Atlantic Treaty Organization
NCI Agency	NATO Communications and Information Agency
NCIO	NATO Communications and Information Organization

Ops Centre	Operations Centre
POC	Point of Contact
QM	Quality Management
SACEUR	Supreme Allied Commander Europe
SL	Service Line
SME	Subject Matter Expert
SSTA/TA	(Service Support) Technical Arrangement
SSPs	Service Support Package(s)

7.2. The terms used within this TA will have the definitions listed in **Table E** below:

Table E. – Definitions

Term	Definition
Key Performance Indicator	A measurable quantity against which specific performance criteria can be set when drawing-up an SSP. It is usually more associated with system or network performance than end-user Quality of Service experience.
Third Party	As per the definition in the MNE/NCI Agency C4ISR MOA
Quality of Service	The collective effect of service performance, which determines the degree of satisfaction of a user of the service. Notes: The quality of service is characterised by the combined aspects of service support performance, service operability performance, serviceability performance, service integrity and other factors specific to each service. ISO defines “quality” as the ability of a product or service to satisfy user’s needs.